

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Obecná jazykověda

Bakalářská práce

Klára Vaníčková

Střídání replik v institucionálním prostředí

Turn-taking in an institutional discourse

Praha 2014

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jiří Nekvapil, CSc.

Konzultant práce: Mgr. Martin Havlík, Ph.D.

Poděkování

Mé poděkování patří vedoucímu práce Doc. PhDr. Jiřímu Nekvapilovi, CSc. za odborné konzultace a pomoc s výběrem relevantní literatury, konzultantovi práce Mgr. Martinu Havlíkovi, Ph.D., za vedení práce, četné konzultace a za velmi osobní přístup, díky kterému plně rozvinul můj potenciál. Dále bych chtěla poděkovat Mgr. Tamah Shermanové, Ph.D. za pomoc při orientaci v akademickém prostředí a četným cenným radám. Za skvělou spolupráci při korigování textu a podpoře během vzniku celé práce děkuji Bc. Silvii Mitlenerové.

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 30. května 2014

.....

Jméno a příjmení

Klíčová slova (česky):

konverzační analýza, institucionální rozhovor, pracovní schůzka, střídání replik, replika, téma

Klíčová slova (anglicky):

conversation analysis, institutional conversation, workplace meeting, turn-taking, turn, topic

Abstrakt (česky)

Práce se zabývá zaváděním nového tématu do rozhovoru při pracovních schůzkách Studentské rady Studentského fondu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (SR). Konverzační analýza a jako pomocná metoda nemotivovaný výzkum byly využity k rozebrání 19 příkladů z prostředí SR a ověřily tak předpoklad – mluvčí se během zasedání chovají podle pravidel vytyčených v oficiálních dokumentech organizace. V rozhovoru postupují systematicky, nová témata zavádí předsedající schůze, který uděluje slovo ostatním zasedajícím. Zavádění mimořádných témat je podmíněno situačně: Pokud nastane výrazný situační jev, stává se dominantním v rozhovoru, ale po jeho vyřešení se mluvčí vracejí zpět na základě znovuzavedení původního tématu předsedajícím.

Abstract (in English):

The thesis focuses on introducing a new topic in a conversation during meetings of Student Council of Faculty of Arts, Charles University (SR). To analyse 19 examples from SR environment, conversation analysis and unmotivated research were used. These methods confirmed the hypothesis – speakers follow the official rules of the organization during meetings. In conversations they proceed systematically; new topics are introduced by a chairman who also allows other speakers to start talking. Introducing of new topics is conditioned by the situation. If a remarkable situational action occurs, it becomes dominant in the conversation; however, after a solution has been reached, speakers return to the previous topic on the base of its re-introduction by a chairman.

Obsah

1. Úvod	8
2. Institucionální prostředí	9
3. Studentská rada	12
3.1 Průběh zasedání	13
4. Téma	16
4.1 Pojem téma v institucionálním prostředí	18
4.2 Zavádění témat do rozhovoru	19
5. Metodologie	21
5.1. Sběr dat	21
5.2. Výběr dat.....	22
5.3. Transkripce dat	23
5.4 Konverzační analýza	24
5.5 Nemotivovaný výzkum	26
6. Analytická část	28
6.1 Zavádění prvního tématu	30
6.2 Zavádění podtémat	32
6.2.1 Zavádění podtémat předsedou	32
6.2.1.1 Konvencionalizované podtéma zaváděné předsedou	32
6.2.2 Mimořádné podtéma zaváděné předsedou.....	33
6.2.3 Podtémata zaváděná členy.....	34
6.2.3.1 Zavádění podtématu členem SR na základě pobídky předsedajícího	34
6.2.3.2 Zavádění podtématu jiným členem SR bez pobídky.....	38
6.3 Zavádění témat do rozhovoru podmíněných situačním jevem	39
6.3.1 Pozdní příchody	40
6.3.2 Uvedení informace do zápisu	43

6.3.3 Telefonáty	45
7. Závěr	47
Seznam literatury	48
Příloha 1 - Transkripční manuál	i
Příloha 2 – Program schůze	ii
Příloha 3	iii
Příloha 4	xi

1. Úvod

Tato práce se zabývá zaváděním témat do rozhovoru v institucionálním prostředí. Konkrétně se jedná o prostředí Studentské rady Studentského fondu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, kde jsem sama několik let působila.

Téma práce tedy bylo vybráno kvůli snadnému přístupu k datům, mé dobré znalosti prostředí, která umožňuje vnášet do analýzy postřehy dané tímto faktem, a také absenci podobných prací v českém prostředí.

O institucionálním prostředí bylo už mnohé napsáno, ale zpravidla se v těchto studiích jedná o styk zástupců instituce s veřejností, zatímco tato práce cílí na komunikaci mezi členy instituce při pracovních schůzkách. Obdobnému tématu se asi nejbližší věnuje Cecilia E. Ford v knize *Women Speaking Up*.

Metodologicky práce spadá do oblasti konverzační analýzy, jako podmetodu jsem zvolila nemotivovaný výzkum, který ve článku *Conversation Analysis: An Approach to the Study of Social Action as Sense Making Practices* popisují Anita Pomerantz a B. J. Fehr. Z teoretického hlediska je klíčovou knihou *Supportive fellow-speakers and cooperative conversations: discourse topics and topical actions, participant roles and 'recipient action' in a particular type of everyday conversation* Wolframa Bublitz, kde autor detailně rozpracovává pojem téma.

Studovaná organizace – Studentská rada Studentského fondu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy – má dle svých vnitřních předpisů jasně stanovenou hierarchii členů a tyto dokumenty také přesně definují průběh zasedání. V této práci zjišťuji, jestli mluvčí tato pravidla dodržují a jakou měrou je zavádění nových témat do rozhovoru sevřeno stanovenou organizační strukturou zasedání. Případně je-li možné popsat na jakém základě se děje porušení těchto pravidel.

2. Institucionální prostředí

Pro správné uchopení studovaného tématu je rozumné uvést nejprve několik informací k institucionálnímu prostředí jako celku. Nutno však hned na úvod podotknout, že institucionální prostředí je značně komplikovaná oblast, která skýtá nejrůznější druhy komunikačních situací a s tím spojených náhledů na ně.

Zkoumání institucionálního prostředí má svou tradici už od vzniku metody konverzační analýzy, která je využívána též pro účely této práce. Zakladatel konverzační analýzy Harvey Sacks využíval v 70. letech právě data z institucionálního prostředí. Jeho data ale byla v jednom ze základních smyslů hodně odlišné povahy oproti materiálu, na kterém je vystavěn předkládaný výzkum. Harvey Sacks a jeho následovníci zkoumali institucionální prostředí při styku s veřejností, zatímco má práce se zabývá komunikací členů v rámci organizace. Přesto existuje určité množství charakterových vlastností, které jsou pro oba popsané druhy společné.

Komunikačními situacemi při styku institucionálního prostředí s veřejností se zřejmě i z historických důvodů zabývá četná zahraniční i česká odborná literatura. Typickými příklady monografií na toto téma jsou: *Jak vedeme dialog s institucemi* od dvojice autorek Jana Hoffmannová, Olga Müllerová (2000), ze zahraniční literatury pak *Talk at work* editorů Paula Drewa a Johna Heritagea (1992) nebo novější publikace *Talk in action* autorů Johna Heritagea a Stevena Claymana (2010). Všechny publikace zkoumají společné téma, zpravidla přímo identické prostředí, jakým je například komunikace v lékařské ordinaci či telefonování na linku integrovaného záchranného systému.

Oproti tomu druhý typ, komunikace uvnitř/v rámci instituce, jež je možno ztotožňovat s výzkumnou otázkou, jak komunikují lidé na pracovišti mezi sebou, není v literatuře tak hojně zastoupen, zvláště pak ne v té české. Této problematice se věnuje například Cecilia E. Ford v knize *Women Speaking Up* (2008), kde se zabývá zasedáními ve smyslu pracovních schůzek zaměstnanců.

Hlavním úkolem, kterým se současní konverzační analytici v souvislosti s institucionálním prostředím zabývají, je způsob „[...] how specific institutional tasks,

identities, and inferences are achieved.“ (Arminen, 2005, s. xii), Proto je mimo jiné předmětem jejich zkoumání „[...] strategic aspects of interaction, the achievement of collaboration [...]“ (Arminen, 2005, s. xii).

K samotnému charakteru institucionálního prostředí: Po formální stránce jej charakterizuje Arminen (2005, s. xii) „[...] in ‘formal speech-exchange systems’ such as courtrooms, classrooms, and ceremonies, turn allocation is based on a predesigned order, thereby realizing an institutional ordering which parties are oriented to performing institutional task as displayed by their commitment to predesigned turn order.“ Tato danost průběhu institucionálních setkání je v nějakém ohledu společná oběma druhům nastíněného institucionálního prostředí.

Pro institucionální prostředí jsou běžná i další četná specifika, která bych chtěla na následujících řádcích vyložit a poté v kapitole 3. Studentská rada uvést konkrétní případy a detaily fungování, které s tím jsou pro danou organizaci spojené.

První z těchto specifíků je funkce moderátora, která je pro prostředí zasedání a nejrůznějších pracovních schůzek poměrně běžná. Bublitz (1988) k tomu dodává, že tento moderátor má funkci jakéhosi arbitra a může tedy téma, které vyhodnotí jako irelevantní, takto veřejně označit za irelevantní a na základě toho soudu jej z rozhovoru vyloučit.

Druhým charakteristickým rysem je časové omezení trvání schůzky. Zasedání mívají jasně stanovený limit, jak dlouho smějí trvat. Tento limit může být podmíněn komplexněji vytvořeným programem na pracovišti, který je zpravidla vytvořen na delší časový úsek pro celý tým lidí, a dané zasedání je pouze jednou jeho částí. Druhým limitem doby zasedání může být jednoduše za léta vytvořený úzus – mluvčí, kteří se scházejí na pravidelných pracovních schůzkách, sice nejsou limitováni vnějšími vlivy, které by jim neumožňovaly ve schůzce pokračovat, mívají ale i přesto vnitřní hranici a představu o tom, jak dlouho bude přibližně zasedání trvat a jakým způsobem bude členěno a podle toho své jednání uzpůsobují.

Dalším charakteristickým rysem pro formální rozhovory a zasedání zvláště je předem stanovené téma rozhovoru, viz podrobněji v kapitole 4. Téma.

Posledním zde uváděným specifíkem jsou materiály nebo též informační zdroje spojené se setkáním. Částečně se jedná o dokumenty, které si měli mluvčí

doma nastudovat, nejrůznější handouty atd. (Ford 2008, s. 54), částečně pak materiály distribuované na místě, typicky program schůzky.

3. Studentská rada

Pro svůj výzkum jsem si vybrala zasedání Studentské rady Studentského fondu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (dále jen SR), organizace, kde jsem po takřka tři roky sama aktivně působila. Úkolem této instituce je zajišťovat studentům oporu při styku s vedením Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (dále jen FF), pomoci jim orientovat se ve struktuře a pravidlech FF a poskytovat jim doplňkový, se studiem více či méně spjatý program. Pro větší nezávislost není SR orgánem FF, ale občanským sdružením, což ji ale ze zákona zavazuje mít jasnou strukturu a stanovy¹, popřípadě jednací řád², kde bude tato struktura právně ošetřena a kde budou uvedeny možnosti a povinnosti jednotlivých členů dle jejich statutu v organizaci. V případě SR je v jednacím řádu také uveden přesný průběh zasedání SR včetně jasného komunikačního modelu, viz níže.

Jednou za rok na podzim probíhá valná hromada Studentského fondu FF UK (SF)³, kde bývalá SR předkládá výroční zprávu a všichni členové SF volí nové členy SR a zástupce revizní komise na následující akademický rok. Tato schůze je velmi formální a oficiální (děkan FF na čas valné hromady uděluje děkanské volno).

Členů SR je dvanáct plus tři členové revizní komise. „Revizní komise vykonává dohled nad hospodařením Fondu a nad dodržováním stanov a jednacího řádu SR. Upozorňuje členy SR a členy Fondu na zjištěné nedostatky a podává návrhy na jejich odstranění.“⁴ Toto nařízení poskytuje revizním komisařům poměrně výsadní postavení. Samotná SR si na ustavující schůzi volí svého předsedu, místopředsedu, tajemníka a hospodáře; tito členové mají vůči SR zvláštní povinnosti a jsou v její hierarchii postaveni nad řadového člena.

---

¹ <http://strada.ff.cuni.cz/files/stanovy.pdf>

² http://strada.ff.cuni.cz/files/jednaci_rad.pdf

³ Členem SF je každý student prezenčního studia na FF.

⁴ Stanovy SR, článek VIII – Revizní komise, bod 3

3.1 Průběh zasedání

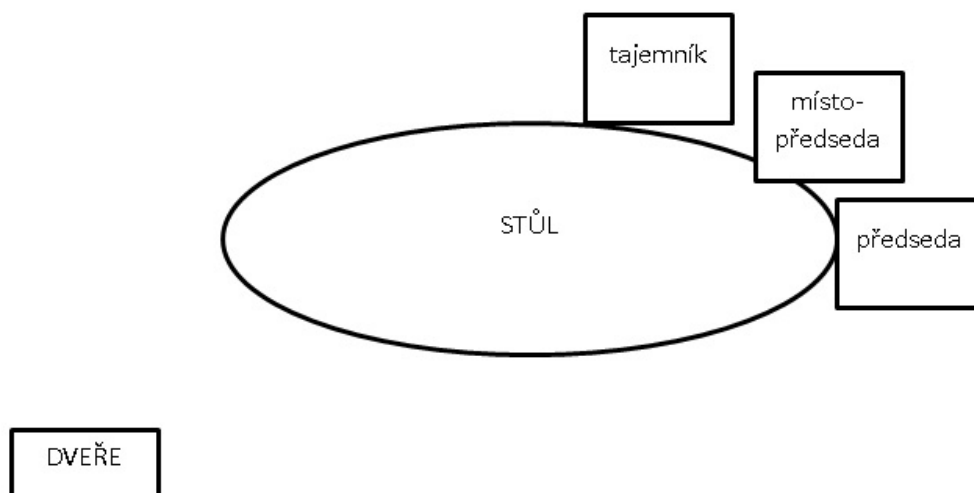
SR zasedá zpravidla jednou za měsíc, všichni členové včetně revizních komisařů jsou povinni se jednání účastnit, případně se z něj včas omluvit. Schůze je usnášeníschopná, pokud se sejde minimálně sedm členů SR a jeden revizní komisař, což znamená, že se jedná vždy o rozhovor velké skupiny lidí, který musí být kvalitně koordinován. Této koordinaci je v jednacím řádu organizace věnováno mnoho prostoru, viz Jednací řád SR SF FF UK.

Zasedání SR jsou veřejná a z každého zasedání je pořizován zápis, který je ke stažení na <http://strada.ff.cuni.cz/>. Zápis pořizuje tajemník, není-li tento přítomen, je pověřen jiný člen. Pouze ve výjimečných případech se ale stává, aby byl zasedání SR účasten někdo z řad veřejnosti, a pokud ano, pak spíše na pozvání, odtud přisuzují studovaným datům charakter – komunikace v rámci organizace.

Před každou schůzí je v e-mailové konferenci členů zveřejněn program schůze (viz Příloha 2, Program), a to zpravidla s několikadenním předstihem. Všichni členové SR mají právo jej doplňovat. Zveřejnění programu umožňuje členům rozmyslet si předem daná témata a doplnit si k nim případné potřebné informace. Nabízí se také možnost připravit si přímo projev na zasedání, avšak to obvykle není zvykem.

K vlastnímu zasedání: SR se schází ve své vlastní místnosti v přízemí Hlavní budovy Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, náměstí Jana Palacha 2. Zde je velký oválný stůl, předseda sedí vždy v jeho čele, na nejstrategičtější pozici čelem ke dveřím, tak aby dobře viděl na příchozí. Místopředseda sedí po předsedově pravé ruce, vedle něj zpravidla tajemník (Obr. 1), ostatní obvykle obsadí své oblíbené místo, ale zasedací pořádek není zcela fixní. Všichni členové zasedání na sebe během jednání tedy dobře vidí, což je důležité zvláště při hlasování.

Obr. 1

Před mnohými je na stole položen notebook, kde se buď věnují jiné, se schůzí nesouvisející činnosti, nebo komunikují mezi sebou na sociálních sítích, čímž vzniká nové patro komunikace. Zpravidla jde o věci, které účastník nemá chuť říci nahlas, ale potřebuje je s někým sdílet, popřípadě ujišťovat se ve svém názoru.

Často se stane, že schůze přesáhne mentálně stanovený limit trvání, který si nutně každý účastník vytváří. Právě sociální sítě, pomocí nichž se dá komunikovat s kolegou přes stůl, aniž by byl dotýčný předsedou napadán, že ruší, pak bývají vítaným ventilem hromadícího se vzteku a otrávenosti. Zabývat se touto komunikací by bylo jistě velice zajímavé v mnoha ohledech, bohužel jde o hodně citlivá data, která není možné opatřit.

Podle jednacího řádu spolku, viz Jednací řád SR SF FF UK: „Členové SR a RK se do rozpravy hlásí předsedajícimu. Ten uděluje slovo a koordinuje průběh rozpravy. Slova se smí ujmout jen ten, komu je předsedající udělí.“⁵ Ač podle uvedeného dokumentu tento způsob řízení není nutný, je v daném prostředí standardní.

Předsedajícím každé schůze je předseda SR. Pokud se tento neúčastní, je stanoven mechanismus volby jiného předsedajícího, tento ale nebyl za tři roky mého figurování v organizaci uplatněn. Otázka, jakou měrou předseda působí dominantně, z této práce přirozeně vyplývá. Je pochopitelné, že předsedající, který má status

---

⁵ http://strada.ff.cuni.cz/files/jednaci_rad.pdf

moderátora (v tomto případě odpovídá definici moderátora z kapitoly 2. Institucionální prostředí), má větší komunikační prostor než řadový člen, který je v takové debatě organizován. Stanovovat, jakou měrou je jeho dominance dána jeho osobností a jakou měrou ji vynucují dokumenty, o které se opírá, si zde nedovolím. Předně proto, že stávající předseda, a tedy onen klíčový mluvčí na všech analyzovaných nahrávkách, si dokumenty, které se týkají této otázky – jednacím řád a stanovy – sám editoval. Tyto změny samozřejmě musela schválit SR a poté i valná hromada tj. SF, stávající předseda ale rozšířil tento dokument ze 14 stran na 29, takže předmětem komentování byly hlavně body týkající se samotné podstaty SR.

Jediný mechanismus, pomocí kterého může řadový člen SR přednostně převzít repliku, je technická poznámka, viz pravidla v Jednacím řádu organizace:

(1)

Člen SR či RK se může přihlásit k technické poznámce, kterou reaguje na průběh rozpravy. Za technickou poznámku se považuje i návrh týkající se způsobu projednávání daného bodu programu. Nelze v ní však uplatňovat věcná a osobní stanoviska k projednávané otázce. Člen SR či RK, který se přihlásil k technické poznámce, dostane slovo přednostně, avšak bez přerušení toho, kdo právě mluví.

(2)

Nejde-li o technickou poznámku, může předsedající řečníkovi slovo odejmout. Takovéto rozhodnutí o odnětí slova je konečné.⁶

---

⁶http://strada.ff.cuni.cz/files/jednaci_rad.pdf, s. 10

4. Téma

Pro kvalitní provedení analýzy stanoveného úkolu se musím nějakou měrou zabývat teoretickou otázkou spojenou s pojmem téma. Na tomto pojmu je zajímavé, že ač je intuitivní a mluvčí jej ve své řeči běžně využívají, jeho definice je velmi problematická. Brown a Yule (1983/2008, s. 73) k intuitivnosti pojmu téma dodávají: „The notion is attractive because it seems to be the central organising principle for a lot of discourse.“

Velice obecnou definici tématu nabízí A Dictionary of Sociolinguistics (2004, s. 316): „One factor said to influence a speaker’s choice of a particular language, language variety or communicative strategy is the topic or subject matter being talk about.“ Tato definice provazuje téma s jazykovou varietou a celkově volbou jazykových prostředků, čemuž je také částečně věnována analytická část této práce – například zvýšená míra formálnosti – spisovnosti jazyka při zavádění prvního tématu vede k jasnému signálu pro účastníky schůze, že mají upravit své jednání.

Klasickou práci k problematice pojmu téma vytvořil Wolfram Bublitz: *Supportive Fellow-Speakers and Cooperative Conversations: Discourse Topics and Topical Actions, Participant Roles and 'Recipientaction' in a Particular Type of Everyday Conversation*. V knize se věnuje pojmu diskurzivní téma. K jeho definování a aplikování při analýze využívá aparát konverzační analýzy a též uváděné příklady jsou přepisy nahrávek mluvené interakce. Jedinou nevýhodou textu je v souvislosti s touto prací primární zaměření na běžnou konverzaci, ale v rámci jasnějšího výkladu se autor často odkazuje také na institucionální prostředí.

V rámci odlišení onoho intuitivního označení téma a jeho poněkud precizněji definované varianty, zavádí Bublitz (1988) dichotomii *objektivní* versus *subjektivní téma*. Subjektivní téma využívá mluvčí během řeči. To, že je toto užívání výrazu téma a konceptu s ním spojeného běžnými mluvčími poněkud nekonzistentní, ukazuje Bublitz na příkladu možností odpovědi na otázku *o čem jste mluvili*, kterou pokládá nově příchozí k již interagujícím (Bublitz, 1988, s. 20, 21). Bublitz navrhuje až devět možných odpovědí, které větší či menší měrou obsáhle shrnují proběhlou konverzaci. Svou roli zde hraje to, jak mluvčí rozhovor interpretuje a také jakou odpověď považuje za vhodnou pro dotazujícího se.

Subjektivnímu tématu dává Bublitz (1988, s. 22) ještě další strukturu, a to v duchu poznatků starších badatelů. Vedle nominální fráze, která označuje dané téma, se zpravidla objevuje ještě řečový akt, ten slouží jako interpretační nebo též hodnotící složka tématu. (Pro představu: Stěžuje si mi, jak se mu ten nový film nelíbí. – nový film je nominální fráze, která označuje, oč v daném tématu jde, stěžuje si je interpretativní část, která tazajícimu říká, „v jakém duchu“ se o tématu hovoří.)

Výsledkem Bublitzova pátrání v oblasti subjektivního tématu tedy je, že je to koncept v řeči běžně využívaný a běžně se na něj odkazuje, ale pro účely práce v odborném diskurzu není možno pojem v této podobě využít.

Bublitz tedy zavádí novou definici tématu, která není závislá na subjektivním pohledu jednotlivých mluvčích. Objektivní téma se v Bublitzově knize rovná definování diskurzivního tématu, nedílnou součástí této definice je napojení pojmu téma na koherenci promluvy, které bude níže věnováno více prostoru. Bublitz tedy říká: „Discourse topic is an independent, usually continuous category which focusses the participants' attention on the conversation, links their contributions and establishes a connection between them (and with them).“ (Bublitz, 1988, s. 16). Z definice se tedy jeví klíčové hlavně provázání s předchozím. To potvrzuje také Brown a Yule (1983, 2008 s. 73-74) „[...] why several sentences or utterances should be considered together as a set of some kind, separate from another set.“

Velký prostor při definování tématu napříč literaturou je věnován otázce, proč je zrovna definování pojmu téma tak problematické. Bublitz (1988, s. 19) k tomu dodává, že problém je spojen s navázáním tématu na kontext, který každý chápe trochu jinak, a proto také promluvy v tomto kontextu provedené jsou nutně odlišně interpretovány, což vede k nejednoznačnému pochopení tématu.

Další rozlišení, které Bublitz dělá a které může být výhodné coby pojmový aparát pro přehlednou analýzu, je rozlišení primárního mluvčího, sekundárního mluvčího a posluchače. Kdy hlavním úkolem primárního mluvčího je udávat téma – mluví hlavně on, úkolem sekundárního mluvčího je pak přizvukovat a úkol posluchače je zřejmý z jeho označení.

4.1 Pojem téma v institucionálním prostředí

Bublitz (1988, s. 19) v souvislosti s institucionálním prostředím upozorňuje na několik odlišností oproti běžné konverzaci. Jedním z těchto rozdílů je přímo užívání pojmu téma. Zatímco v běžné konverzaci se otázka směřující k dřívějšímu hovoru provádí stylem „o čem je řeč?“, v institucionálním prostředí je běžné doptat se stylem „jaké máte téma?“, tedy výraz téma se zde explicitně vyskytuje. Důvodem, proč se v institucionálním prostředí doptává mluvčí přímo na téma, může být, že je to oblast, kde jsou témata mnohem jasněji určená, zpravidla přímo bývá podstatou setkání prodiskutovat konkrétní téma. V tomto formálním prostředí bývá téma stanoveno předem, je všeobecně sdíleno, není výjimkou, že si mluvčí dopředu připravují příspěvky.

Dalším charakteristickým rysem v institucionálním prostředí bývá běžně se vyskytující jakýsi arbitr, zpravidla s označením moderátor, který celé interagování koriguje tak, aby se všichni mluvčí stále drželi stanoveného tématu. (Bublitz, 1988, s. 19).

Zeman (2013) se v knize *Verbální a neverbální prostředky mládeže* zmiňuje o struktuře formálního rozhovoru: „Pokud je interakce předem formálně regulovaná, pak je rozhovor většinou jednoduchým opakujícím se interakčním schématem[.]“ (Zeman, 2013, s. 34)

V rámci studia interakce v institucionálním prostředí má také smysl zavést rozdělení situační versus extrasituační jevy. Kdy situační jevy poukazují na schopnost mluvčích „vnímat předměty a události v jejich bezprostředním okolí.“ (Zeman, 2013, s. 41) Zatímco extrasituační jevy poukazují na lidskou schopnost „rozšířit témata rozhovoru za jeho časoprostorové hranice“ a komunikovat také o tom, co přesahuje aktuální komunikační událost. (Zeman, 2013, s. 41). Toto rozlišení zavádím, protože situační jevy mohou na základě své síly a složení osobností komunikujících získávat dominantní postavení, ač toto nebylo předem plánované. V mnoha případech jejich okamžitost získává dominantní postavení v rámci rozhovoru a vytlačují tak extrasituační jevy. Zavádění témat do rozhovoru podmíněných situačním jevem zařazuji do této práce jako samostatný, poněkud z logiky textu se vymykající oddíl, a to právě kvůli bezprostřednosti, kterou tyto jevy

způsobují. V institucionálním prostředí mají tyto jevy zcela specifické místo, neboť svou „živelností“ nabourávají jasnou strukturu formálních zasedání.

4.2 Zavádění témat do rozhovoru

V této práci se soustředím na zavádění témat do rozhovoru, což je dle Bublitz (1988, s. 40) jedna z možných topikálních akcí. Kdy termín *topikální akce* definuje jako „actions [...] which participants use to intervene in the development and the course of the topic, and thus to contribute to a topical thread being initiated, maintained and completed.“ (Bublitz, 1988, s. 40)

Zavádění nového tématu se dle Bublitz (1988, s. 42) může stát třemi způsoby – třemi druhy topikálních akcí:

- a) ustanovování prvního tématu
- b) změna tématu – ukončením předchozího, nebo jeho poněkud násilné utnutí
- c) znovu zavedením dřívějšího tématu, které bylo přerušeno z jakýchkoli důvodů

Pokud se na **zavádění prvního tématu** podíváme do oblasti institucionálního prostředí, zjistíme, že je to velmi jednoduchá topikální akce, neboť je v tomto typu diskurzu od začátku zřejmé téma setkání. Jednoduše osoba, která má dostatečně silný status v daném prostředí, zavede první téma (Bublitz, 1988, s. 60). Zavádění prvního tématu je tedy specifické, protože chybí nutnost vzájemného schválení ustanovovaného tématu. Další specifičností je, že v běžné konverzaci je zpravidla první téma spojeno s prvním kontaktem, což je v institucionálním prostředí pravda jen částečně. Pokud jde o setkání na schůzi, je zvláště u menších skupin běžné, že probíhá interakce ještě před zahájením zasedání. Začátek schůze má tedy spíše účel přechodu od neformálního vedení rozhovoru k formálnímu. Zavedení prvního tématu tedy neztotožňuji s pojmem *openings*, jak jej definoval Schegloff (1968).

Druhou možností zavedení nového tématu je **změna tématu**, hovor už je tedy ustanoven a některý z interagujících se rozhodne, že chce téma změnit, nemůže tak učinit, aniž by tento akt jasně verbalizoval. Bublitz (1988, s. 41) uvádí, že změnu může mluvčí provést i bez jasného řízení, ale pak si musí být jist, že všem mluvčím je jeho záměr jasný. Důležité je, že zavedení nového tématu předpokládá ukončení předchozího. Druhá varianta, jak může docházet ke změně tématu je poněkud pozvolnější, téma následně přirozeně vyplývá z tématu předchozího a vznikají

„topical chains“ (Bublitz, 1988, s. 62), v rámci kterých se hranice jednotlivých témat těžko odlišují. Z tohoto zřetězování témat je problematické určit, kdy se ještě mluví o změně a kdy o posunu tématu. A jak Bublitz tamtéž uvádí, je v těchto případech velmi náročné a často až nemožné určit hranici jednotlivých témat, která jsou součástí tohoto zřetězení.

Změna tématu je komplexní topikální akce, která se skládá hned z několika akcí – ukončení starého tématu a představení nového. Jak ale Bublitz (1988, s. 63) uvádí, v rozhodující většině případů se ukončení jednoho tématu a zavedení nového tématu neděje v téže replice, přímo na sebe nenavazuje.

Ke **znovuzavedení tématu** může dojít po jakémkoliv přerušení či odklonění se od původního tématu. Může dojít k odklonění od tématu, jeho změně, ve smyslu popisovaném v předcházejících odstavcích. Tyto jevy mohou být dány například vlivem neukázněnosti mluvčích či přerušením situačním jevem.

Bublitz (1988, s. 100n.) uvádí, že odklonění od tématu se blíží změně tématu, avšak s tím rozdílem, že v momentě zavedení nového tématu odkloněním si posluchači nejsou vědomi této změny a téma je zajímavá stejnou měrou jako téma předchozí, avšak méně než téma globální.

5. Metodologie

V kapitole metodologie zpracovávám problematiku sběru dat, jejich následný výběr pro účely práce, způsob transkripce těchto dat. Také zde uvádím přístroje a softwary, které byly využity pro zpracování dat. V této kapitole je dále představeno, proč jsem zvolila konverzační analýzu jako nástroj k určení jednotlivých způsobů zavádění témat do rozhovoru. Poslední podkapitola stručně představuje metodu nemotivovaného průzkumu, která mi umožnila přistoupit k datům nezaujatě a objevit v nich trendy, které by nebyly podmíněny mým subjektivním rozhodnutím.

5.1. Sběr dat

Sběr dat proběhl v akademických letech 2011/2012, 2012/2013 na půdě Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v místnosti Studentské rady Studentského fondu FF UK (SR). Všechna data se shromažďovala během zasedání SR; členové SR měli rámcové povědomí o tom, že mohou být kdykoli během akademického roku nahráváni pro účely mé bakalářské práce, avšak blíže jsem nespécifikovala, které konkrétní zasedání, případně jeho část skutečně nahrávám. S povolením těchto podmínek nebyl ze strany členů SR žádný problém, a to i z toho důvodu, že všechna zasedání SR jsou už z principu organizace veřejná a z každého je pořizován zveřejňovaný zápis. Předseda organizace dokonce nechal do zápisu uvést informaci o možném nahrávání mou osobou, aby se s informací seznámili i nepřítomní členové sdružení.

Sebraná data limituje jejich kvalita, o které nelze přímo mluvit jako o špatné, ale ani jako o skvělé. Problematické jsou úseky postranních neoficiálních rozhovorů, které vedle hlavního moderovaného rozhovoru probíhají šeptem mezi členy, i mnohé další interakce. Aby byly všechny tyto rozhovory spolehlivě nahrány a mohly se dále použít k analýze, byl by potřeba mnohem větší počet nahrávacích přístrojů, ideálně i kamera, což by ale s velkou pravděpodobností vedlo k jisté ztrátě autenticity dat a také to bylo mimo možnosti autorky výzkumu. Navíc jsou postranní rozhovory důležité jen v omezené míře – mohou katalyzovat zavedení nového tématu do

rozhovoru, ale vlastní klasifikace popisuje právě případy vstoupení do rozhovoru moderovaného.

Dalším limitem je často řešená otázka paradoxu pozorovatele. V obou letech nahrávání jsem byla členkou studované organizace, proto u mne hrozí riziko podvědomého upravování vlastního komunikačního prostředí v zájmu koncipovaného výzkumu. Nakonec jsem se ale rozhodla zařadit i příspěvky, ve kterých přímo vystupuji, zpravidla proto, že jsou součástí dat, která jasně dokládají popisovaný jazykový úkaz či jazykovou strategii. Důvodem tohoto zařazení je i původní motivace sběru dat, která odpovídala zcela jiné výzkumné otázce. Důvodem, proč jsem se rozhodla vybrat prostředí organizace, ve které sama působím, je jednak snadný přístup k datům a také znalost prostředí, která mi umožňuje komplexnější vhled do celé situace než nestrannému pozorovateli.

Materiál se nahrával na mobilní telefon Nokia C-6 do formátu MP4 a pak následně konvergoval tak, aby se mohl použít v programech pro přepis a střih. Část materiálu jsem nahrála také na MP3 přehrávač, který ale vykazoval výrazně horší kvalitu nahrávky. I tento materiál byl nakonec použit vzhledem ke specifickému jazykovému chování, které bylo v této horší kvalitě pořízeno.

5.2. Výběr dat

Z celkového množství sebraného materiálu nebyla transkribována všechna data, protože to by se vymykalo potřebám práce. Výběr dat podmiňovalo několik kritérií, kdy nejvýrazněji z nich se uplatnilo kritérium kvality. Některé nahrávky, zvláště ze schůze, kde byla vyšší účast a menší koncentrace členů na téma schůze, jsou takřka nepřepsatelné. Je potřeba mít v této souvislosti neustále na paměti, že na některých schůzích se sejde i 15 mluvčích.

Druhým klíčem pro volbu vhodných dat byla struktura rozhovoru. Někdy se stává, že určitý mluvčí vede skutečně dlouhý monolog, případně i předčítá ostatním, a během této doby jej nikdo nepřerušuje. Jde například o obsáhlejší referáty k pracovním skupinám, u kterých je dopředu uvedeno, že po skončení bude následovat debata. Takovéto části schůze jsem ze zkoumaného materiálu vyňala,

neboť by jej jen zbytečně množily a jejich přínosnost ohledně vstupování jiného mluvčího je nulová.

Hlavním klíčem výběru ale nakonec byly komunikační vzorce použité v datech, jež odpovídají co nejpřesněji stanoveným typům vstupování do rozhovoru. Dala jsem tedy přednost kvalitě před kvantitou. Tomu také odpovídají zvolené metodologické postupy – konverzační analýza a nemotivovaný výzkum.

Do přepisu byli zahrnuti také hosté, kteří mají právo se jednání SR účastnit. Jejich slovo sice předpisy SR omezují ještě přísněji než v případě řadového člena, pokud ale dojde k debatě⁷, může host sám moderovat tento k němu se vztahující úsek zasedání.

5.3. Transkripce dat

Výchozím transkripčním manuálem je manuál DIALOG (Kaderka – Svobodová, 2006), který je vhodný používat jako základní soubor pravidel s možností dalších modifikací podmíněných povahou konkrétního výzkumu. Jednou z jeho hlavních výhod je, že je vytvořen pro češtinu, což je důležité například kvůli přepisu hezitačních zvuků, vyřešení specifických fonetických versus pravopisných pravidel češtiny a také kvůli intuitivnějšímu pochopení jeho zásad českým výzkumníkem. Pro účely tohoto výzkumu k němu byly doplněny znaky pro tempo a hlasitost, a to na základě mezinárodně často užívaných značek, což vedlo k nutnosti změnění znaku pro mluvení se smíchem:

°potichu°

NAHLAS

<pomalu>

---

⁷K otevřené debatě zpravidla dochází, protože hosté se účastní na základě přímého pozvání, aby členům SR pomohli zmapovat a lépe nahlédnout určitou problematiku, ve které jsou sami odborníci a která není členům SR plně vlastní. Druhým případem je žádost jednotlivce či neformálního uskupení o pomoc ze strany SR ohledně zaštitění grantu či jiné aktivity.

>rychle<

@ mluvení se smíchem@

K označení mluvčích na začátku každé repliky transkriptu byly zvoleny zkratky křestního jména a příjmení. Důvodem je studie od dvojice Psathas, Anderson (1990), ze které vychází, že užívání zkratk označujících postavení mluvčích v instituci vede k předpojatosti vůči datům, a proto není vhodné je používat. Tento způsob je nutný i z důvodu výměny zástupců některých funkcí; to je dobré mít na zřeteli při orientování se v úryvcích. Pro snadnější orientaci se v příloze v záhlaví každého transkriptu uvádí jméno v plné podobě a postavení v instituci.

Otázka anonymizace transkriptu je ošetřena několika způsoby. Předně mluvčí nemělo smysl jakkoli anonymizovat, neboť jejich plná jména a nejzávažnější sdělení lze dohledat v zápise ze schůze, který je volně dostupný. Pokud se v rámci schůze mluví o třetích osobách, ponechávám toto zpravidla v původním znění, neboť všechna zasedání SR jsou veřejná. Téma jakkoli nevhodné nebo nutné chránění⁸ nebylo do transkriptu zahrnuto.

Transkripce vznikla za pomoci programu Express Scribe, který značně usnadnil celý přepis. Vlastní přepis byl udělán v MS Word 2012, stříh zvuku v programu AUDACITY.

5.4 Konverzační analýza

Zvolenou analytickou metodou pro účely této práce je konverzační analýza (v literatuře běžně se vyskytující pod zkratkou CA), protože podstata této metody nejlépe odpovídá studované otázce. „The method allows the analyst not only to describe the events and activities that make up the world of everyday life, but also to discover phenomena there that we did not previously know existed.“ (Sidnell, 2010, s. 35)

---

⁸ Během zasedání se někdy objeví problematické téma, které se nemá řešit veřejně. Takové téma se dopředu označí a všechny osoby, které nemají nárok se jednání dál účastnit, jsou vyzvány, ať opustí místnost. Zpravidla se tak děje, pokud se hlasuje o přidělení finančního obnosu apod.

Za zakladatele konverzační analýzy je považován Harvey Sacks, ten ji „[...] vyvíjel od druhé poloviny 60. let v obsáhlých přednáškových cyklech především na Kalifornské univerzitě.“ (Auer, 2014, s. 129)

Základní rysy konverzační analýzy shrnují na pozadí monografie Jacka Sidnella: *Conversation Analysis An Introduction* (2010), který v závěru první kapitoly shrnuje: „[...] central principle: at its core CA is about close observation of the world. In the actual practise of doing CA such close observation is coupled with a method for collecting, organizing and analyzing patterns across instances [...]“ (Sidnell, 2010, s. 16)

„At its core, conversation analysis is a set of methods for working with audio and video recordings of talk and social interaction.“ (Sidnell, 2010, s. 20) Pracuje se tedy s audio a video materiálem: to je první důležitá věc, kterou je třeba vnímat při hodnocení relevance zvolené metody. Mým cílem je ukázat, jakým způsobem lidé v přirozeném prostředí vstupují do rozhovoru během pracovních schůzek, a právě pořízení audio nahrávky považují za nejpřesnější a zároveň nejméně invazivní metodu, jak si pořídit vhodná data.

„Doing conversation analysis involves making transcripts of recorded talk.“ (Sidnell, 2010, s. 23) Sidnell dále uvádí, že hlavní důležitost tohoto kroku spočívá hlavně v dokonalém seznámení se s daty, během přepisu je možné je slyšet i stokrát a seznámit se s nimi do nejmenších detailů. V této souvislosti je ale dobré poznamenat, že transkript je ze své podstaty přesunem k jinému médiu, že je vždy selektivní a tak je k němu také třeba přistupovat (viz Jenks, 2011, s. 2). Vedle toho má ale transkript i další úlohy. Za nejdůležitější považují prezentování dat čtenáři, a to takovou formou, aby si mohl sám ověřit validitu autorových pozorování a závěrů (viz ten Have 2006/1999, s. 78).

Dalším krokem je pozorování. „Observation is a central to CA precisely because CA does not set out to prove this or that theory but rather to get a handle on, and ultimately to describe in some kind of formal language, something in the world.“ (Sidnell, 2010, s. 29) Mezi vybrané fenomény, které jsou předměty tohoto pozorování Sidnell (2010, s. 31), zařazuje: next-speaker selection, turn construction, sequence organization atd.

Další krok, který Sidnell ve své knize navrhuje, je skládání jednotlivých případů daného jevu do jedné „kolekce“. K důvodům tohoto sesazování Sidnell dodává: „One important reason is that different cases reveal different aspects or features of a phenomenon.“ (Sidnell, 2010, s. 31) Na sesazení příkladů navazuje zkoumání „kolekce“ případů a vypracování analýzy. „To do this one has to organize the data in such a way as to make the relevant features of the talk visible.“ (Sidnell, 2010, s. 34)

5.5 Nemotivovaný výzkum

Metoda konverzační analýzy dále nabízí více možností, jak k práci s daty přistoupit a na základě kterých klíčů a pohledů data analyzovat. Proto na následujících řádcích představuji „podmetodu“, pomocí které jsem v této práci přistupovala k sebraným datům. Tato metoda se nazývá nemotivovaný výzkum a ve svém článku *Conversation Analysis: An Approach to the Study of Social Action as Sense Making Practices* (1997, in van Dijk 2011) ji detailně rozpracovaly Anita Pomerantz a B. J. Fehr.

Nemotivovaný výzkum je pro předkládanou práci vhodný, poněvadž nabízí pohled na data nezaujatým, předem neformovaným způsobem. Znamená to přepisování dat neselektivním způsobem, což je sice časově výrazně náročnější a nikdy nedostižný cíl (viz výše), ale výsledkem je nahlédnutí dat v úplnosti a řízení se více vlastními daty než možnými předpoklady, které by mohly být poněkud arbitrární. Metoda se tedy nezakládá na ověřování hypotézy, ale díky nezaujatému zkoumání dat má nějaký fenomén sám před výzkumníkem vyvstanout. Tuto metodu považuji pro předkládanou práci za vhodnou, neboť pro české jazykové prostředí není téma vstupování do rozhovoru při pracovních schůzkách příliš prostudované, viz 2. Institucionální prostředí.

Základní pravidlo pro vedení nemotivovaného uvádí ten Have (1999/2006 s. 104) s odkazem na Schegloffa: vždy je nutné procházet data systematicky a v úplnosti a používat funkční terminologický aparát.

Samotný postup analýzy na základě nemotivovaného výzkumu vydělují Pomerantz a Fehr (1997, s. 71–74) do pěti kroků: 1) Select a Sequence, 2) Characterize the Actions in the Sequence, 3) Consider How the Speakers' Packaging

of Actions, 4) Consider How the Timing and Taking of Turns Provide for Certain Understandings of the Actions and the Matters Talked About, 5) Consider How the Ways the Actions were Accomplished Implicate Certain Identities .

6. Analytická část

Cílem mé práce je vytvořit klasifikaci zavádění témat do rozhovoru. Když jsem blíže prostudovala používaná data, zjistila jsem, že možnosti zavádění témat jsou samy o sobě dány strukturou materiálu. Popis, který uvádím na následujících stránkách, tedy vychází přímo z dat, na která byl můj náhled formován prostudovanou literaturou. Informací v datech je skutečně mnoho, proto jsem byla nucena svůj výběr omezit pouze na první bod schůze SR. Zkoumat schůzi jako celek by také bylo možné, ale upřednostnila jsem detailní analýzu před popisem komplexních celků.

Můj pohled na data také usměřňovaly dokumenty, které jsou se zasedáním Studentské rady typicky spojené. Zvláštní důraz v této souvislosti kladu na program schůze. Tento materiál je všem účastníkům schůze předem zasílán k seznámení se (cca dva dny před konáním schůze), aby jej zasedající mohli komentovat a doplnit podle svých představ. To mohou učinit buď dopředu písemně – děje se tak zpravidla na úrovni celých témat – či na samotném začátku schůze před schvalováním programu; zde je typicky doplňována položka programu RŮZNÉ.

Celkový program schůze je uveden v příloze (Příloha 2 – Program schůze). Příklad 1 uvádím pro lepší upřesnění klasifikace představené na následujících stránkách. Nemotivovaný výzkum totiž ukázal, že program schůze coby sdílený materiál významným způsobem modeluje komunikační chování během schůze. První částí programu je bod ÚVOD, na kterém primárně provádím předkládanou analýzu. Tento bod spojuji se zcela specifickým případem zavádění tématu do rozhovoru, tím je zavádění prvního tématu, jak píše také Bublitz (viz výše), proto je tomuto aktu věnována samostatná podkapitola.

1. Úvod

- schválení programu
- schválení zápisu z 3. schůze SR 3. 12. 2012
- termín další schůze

2. SF servis, spol. s r. o.

- stav, rozhodnutí o převodu, alternativy?

(Př. 1)(Příloha 2)

Druhou skupinou zaváděných témat a podtémat vydělujících se na schůzích Studentské rady je zavádění moderátorem⁹ podle předem zveřejněného programu. Tento způsob zavádění tématu se svou povahou blíží zavádění prvního tématu.

V rámci diskuze o jednom konkrétním tématu dostávají jednotliví účastníci interakce prostor k vyjádření, proto se v další podkapitole práce zaměřuji na rozdíl mezi zavedením podtématu zveřejněného v programu a zavedením podtématu mluvcím. Rozdílům v zavádění podtémat a jednotlivým metodám, které mluvčí k tomuto zavádění využívají, je v práci věnováno poměrně hodně prostoru, protože se jedná o jednu z nejvíce diverzifikovaných otázek. Mimo jiné rozebírám doplňování témat do bodu programu RŮZNÉ; důvodem je menší míra formálnosti při zabývání se tímto bodem schůze. Toto chování ozřejmuji hned několika aspekty situace: program daného bodu zpravidla není předem strukturován, nebo je strukturován pouze částečně, a mluvčí si jej dotvářejí až na místě. Za druhý důvod považuji skladbu témat, jedná se o náměty v hovoru, které jsou v rámci zasedání považovány spíše za doplňkové.

Posledním samostatně vyděleným oddílem je zavádění témat do rozhovoru podmíněných situací, jak je ve své práci uvádí Zeman (2013). Takovými situacemi může být telefonát některého z mluvčích, případně příchod nového interagujícího či jakýkoli jiný vnější vliv, který bezprostředně ovlivní zasedání, pro institucionální prostředí pak dále komunikace o zápisu.

---

⁹ V textu označovaný jako předsedající, předseda, moderátor nebo pouze DP.

6.1 Zavádění prvního tématu

Zavádění prvního tématu je v mnohém specifické, zvláště v oblasti institucionálního prostředí, kde je zavedení prvního tématu také řečovým aktem, kterým se provádí přechod od neformální situace k formální, tj. zahájení vlastní schůze.

01	DP: tak jo (..) eeeh. jsme usnášeníschopní (.)
02	takže to zahájíme eee úvod. schválení pro- eee
03	programu. eee vzhledem k tomu (.)

(Př. 2)(Příloha 4)

Z uvedené ukázky (viz Př. 2) lze vyčíst typické lexikální výrazy, kterými je konán přechod od neformální k formální části schůze. V první řadě to jsou výrazy podstatné z hlediska svého významu. Zde například výraz *usnášeníschopní* (Př. 2, 01). Kontext značí, že usnášeníschopnost je pro zasedání SR více klíčová záležitost než přesné dodržení stanoveného začátku schůze. Předseda zahajuje schůzi, když je přítomen dostatečný počet radních, aby mohla probíhat hlasování, nikoliv když nastane stanovený čas schůze. Tato potřeba usnášeníschopnosti je dána tím, že na začátku schůze je tradičně bod Úvod (viz Příloha 2 – Program schůze), který implicitně obsahuje schválení programu a schválení zápisu z minula, k tomuto schválení je tedy dle jednacího řádu organizace nutný dostatečný počet členů. Tato asymetričnost ale funguje pouze jednostranně. Schůze nikdy nezačne dříve pouze proto, že už se sešel dostatečný počet členů.

Druhým lexikálním výrazem spojeným se začátkem schůze je výraz *zahájíme* (Př. 2, 02), který není třeba dále komentovat, ale který je na schůzích pravidelně užíván.

Vedle slov podstatných z hlediska jejich významu se, v úvodních replikách objevují další typy výrazů, kterými se ve své knize zabývá Fordová (2008, s. 54): „[...] leaders in the present data regularly used discourse markers such as okay and alright [...]“. Tyto diskurzivní „markery“ se objevují také v replice DP, jsou jimi *tak jo* a následně také *takže* (Př. 2, 01-02). Fordová (2008, s. 54) k těmto „markerům“ dále

dodává: „[...] produced in markedly louder volume than the previous talk.“ Změnu hlasitosti zkoumaná data také potvrzují.

úvod (Př. 2, 02) Je zajímavé si povšimnout, že předsedající DP vyřkne slovo *úvod*, které není do věty nijak syntakticky začleněno, jakoby přečetl nadpis. S největší pravděpodobností se právě v tuto chvíli z neformálního stává jasně strukturované formální zasedání. Ostatně *úvod* nadpisem do jisté míry je, protože je toto slovo uvedeno jako první bod v programu. Toto chování je konvencionalizované a objevuje se na začátku každé schůze. Bublitz (1988, s. 33) k tomu doplňuje, že v neformálním prostředí je běžná a ritualizovaná podoba zahájení interakce (typicky pozdrav), v čemž vnímám zřejmou analogii.

Předsedající DP navazuje přečtením/vyřčením podbodu schůze *schválení pro- eee programu*. (Př. 2, 02-03). Toto tvrzení také postrádá jakékoli další syntaktické začlenění, což umocňuje dojem formálnosti. Mluví tak pokračuje v zahajování schůze tím, že nastoluje první „skutečné“ téma debaty.

02	takže to zahájíme eee úvod. schválení pro- eee
03	programu. eee vzhledem k tomu (.) že >kdoví jak
04	se tady budou lidi trousit.< eee tak ee navrhuji
05	ten bod kterej je tady původně psanej jako
06	pátej(.) i s ohledem na kolegyni (.) která je
07	tady kvůli tomuto bo- bodu ee přesunout hned na
08	ten druhý a jinak ponechat stejné pořadí jako je
09	v programu(...)
10	XX: hmm (mně se to líbí)
11	((smích))
12	DP: máte s tím někdo jinej nákej problém? (..)
13	chcete do toho programu něco doplnit, (...)

(Př. 3)(Příloha4)

Z příkladu 3 je patrné, že nastolené téma rozvíjí předsedající už poněkud polidštěnou formou – jako kdoví jak se tady budou lidi trousit (Př. 3, 03-04).

Téma předsedající dále rozvíjí tím, že nabízí slovo ostatním účastníkům schůze.

12	DP: máte s tím někdo jinej nákej problém? (..)
13	chcete do toho programu něco doplnit, (...)

Ptá se po dalších potřebách a komentářích ostatních účastníků schůze: máte s tím někdo jinej nákej problém? (..) (Př. 3, 12) a také navrhuje možné další možnosti debaty chcete do toho programu něco doplnit, (...) (Př. 3,13). Zajímavé je povšimnout si pauz, které za oběma pobídkami následují, aby měli případní další mluvčí možnost ujmout se slova.

Dva uvedené příklady jsou součástí jedné jediné repliky předsedajícího. Během jediné repliky tedy vidíme, k jak rozsáhlému přerodu situace může dojít – od přípravu na zahájení schůze, přes přechod k formální části až po výzvu k debatě.

6.2 Zavádění podtémat

Zavádění podtémat v rámci hlavního tématu (viz předchozí podkapitola) je jedna z nejzajímavějších částí této práce, protože nabízí nejširší paletu možností zavádění témat do rozhovoru. Důvodem je jistá komunikační rozvolněnost a tím snazší možnost všech interagujících zapojit se do komunikace. Omezení zkoumání dat pouze na první bod schůze podmínilo vznik čtyř podkapitol zabývajících se zaváděním podtématu. Základní dělení odděluje předsedajícího schůze od dalších členů, protože se u něj vyskytuje výrazně jiné komunikační chování.

6.2.1 Zavádění podtémat předsedou

6.2.1.1 Konvencionalizované podtéma zaváděné předsedou

První bod schůze je již tradičně vždy stejný (Př. 1), což vede k jeho větší formální sevřenosti, kterou dávám do souvislosti jednak s upevňováním pozice předsedy coby moderátora, aby si všichni mluvčí uvědomili, že se nacházejí v odlišné komunikační situaci a přizpůsobili tomu své jednání, jednak s úsporou času. Formální sevřenost také vede ve větší míře k systematickosti – ta opět souvisí s úsporou času.

64	DP: tak a teď tedy eee program, všichni ho máte
65	doufám před sebou nebo jste ho viděli takže já se

66	vás zeptám jestli chce někdo něco doplnit (...)
67	do hlavních bodů případně do různého

(Př. 4)(Příloha 3)

Z příkladu 4 je zřejmé, že se zde objevuje stejný fenomén jako při zavádění hlavního tématu, a tím je nízká míra syntaktické začleněnosti klíčového slova určujícího další téma hovoru *program* (Př. 4). Program je tedy zastřešující téma pro následující debatu, jako podtéma pak lze označit doplnění programu.

100	DP: tři čtyři pět šest sedm takže sedm pro (.)
101	kdo je proti, nikdo. kdo se zdržel nikdo sedm
102	nula nula (...) ee zápis z minulé schůze (...) eee
103	předpokládám, že jste ho vesměs četli (.) má
104	k tomu ještě někdo něco pokud ne tak tedy kdo je
105	pro schválení zápisu z minula? (.) jeden dva tři

(Př. 5)(Příloha 3)

Analogicky syntaktická nezačleněnost předcházená hezitačním zvukem je zřejmá též v tomto případě *ee zápis z minulé schůze* (Př. 5).

Lze mluvit dokonce o jistém komunikačním schématu, které DP užívá při zavádění podtémat v bodu Úvod. Tím je sice krátká, ale znatelná pauza, které je užito jako signalizace definitivního uzavření předchozího tématu, hezitační zvuk a syntakticky nezačleněné zavedení nového tématu.

eee *program* (Př. 4)

(...) ee *zápis z minulé schůze* (Př. 5)

6.2.2 Mimořádné podtéma zaváděné předsedou

Vedle témat podmíněných konvencí (viz výše) a vedle témat zaváděných kvůli nastalé situaci, viz níže, může nastat ještě zavedení tématu mimořádného. To zavádí opět předseda na základě svého uvážení, jde ale o téma, které není předem uvedené v programu.

01	DP: tak jo. (.) tak vážení přátelé já vás tady
02	vítám na dvanácté schůzi studentské rady (...)
03	v tomto funkčním období (.) eee nejdřív (.) než
04	přistoupíme k obligátnímu programu tak (.)
05	požádám někoho o to, aby provedl zápis. jelikož

06	zde nemáme tajemnici (.) kdo je schopen se z toh-
07	se toho zhostit,
08	JP: kdo umí psát rychle?
09	AN: a má počítač asi

(Př. 6)(Příloha 3)

DP v tomto příkladu zahájí schůzi (Př. 6), ale dříve než přistoupí ke standardnímu podbodu programu, zavádí mimořádné téma (Př. 6). Činí tak nejprve poukázáním na nestandardnost této situace eee nejdřív (.) než přistoupíme k obligátnímu programu (Př. 6), poté přejde k vlastnímu označení tématu: tak (.) požádám někoho o to, aby provedl zápis. (Př. 6). Tam ale DP se zaváděním tématu nekončí. Dále uvádí důvod tohoto problému, který je nutný vyřešit: jelikož zde nemáme tajemnici (.) (Př. 6). V poslední části repliky, se obrací na přítomné, aby navrhli svá řešení: kdo je schopen se z toho- se toho zhostit, (Př. 6). Z komplikovanosti repliky DP je tedy zřejmé, že má potřebu daný stav ospravedlnit a že dané téma zavádí co možná opatrně, což souvisí s nepopularitou zaváděného tématu.

Porovná-li tedy konvencionalizovaná a mimořádná podtémata vyskytující se v rámci prvního bodu schůze, docházím k názoru, že mimořádná témata jsou zaváděna mnohem komplikovaněji a obširněji, protože mluvčí má potřebu nestandardní stav ospravedlnit.

6.2.3 Podtémata zaváděná členy

Tato podkapitola se bude dělit ještě na dvě další, jejich zastřešující a společné je ale to, že se týkají zavádění témat do rozhovoru dalšími členy SR, nikoliv předsedou/moderátorem. Rozdělení se zakládá na tom, zda předseda dává k zavedení tématu prostor – přímo k tomu vyzývá, což bude předmětem první podkapitoly, či je toto zavedení tématu přímo iniciováno některým ze členů SR.

6.2.3.1 Zavádění podtématu členem SR na základě pobídky předsedajícího

Tento způsob zavádění tématu je pro studované prostředí poměrně běžný. Je to způsob, který umožňuje členům SR vyjádřit se k zastřešujícím tématům, zároveň tak ale učinit dostatečně organizovaným a přehledným způsobem.

V rámci studovaného prvního bodu schůze se tak typicky děje při doplňování programu – tomu se budu věnovat v následujících čtyřech příkladech.

64	DP: tak a teď tedy eee program, všichni ho máte
65	doufám před sebou nebo jste ho viděli takže já se
66	vás zeptám jestli chce někdo něco doplnit (...)
67	do hlavních bodů případně do různého
68	JF: h:: já budu mít určitě nějaké to různé co
69	jsme řešili na komisích takže: to aspo-

(Př. 7)(Příloha 3)

Z uvedeného příkladu (Př. 7) se nejdříve zaměřím na vyzvání předsedajícího DP k doplnění programu. Činí tuto pobídku naprosto explicitně takže já se vás zeptám jestli chce někdo něco doplnit (Př. 7) a protože chce dát mluvčím prostor k přemýšlení, doplňuje svou pobídku po pauze (Př. 7) další popisem možností, které jsou ale zřejmé do hlavních bodů případně do různého (Př. 7)

Výzva moderátora má úspěch, a proto následující repliku přebírá řadový člen SR JF, aby představil svá doplnění programu. Převzetí provádí velice rychle, ihned po dokončení výpovědi DP, začíná hezitačním zvukem: h:: (Př. 7), blízcím se svou povahou nádechu, kterým vyjadřuje touhu po převzetí slova, a zároveň jím nevyjadřuje až tak výrazné vstoupení do rozhovoru, které by mohlo být vnímáno jako skočení do řeči. Poté pokračuje se svým příspěvkem k danému tématu: já budu mít určitě nějaké to různé co jsme řešili na komisích takže: to (Př. 7). Pro tuto výpověď je specifické, že začíná osobním zájmenem já, což je jev, objevující se i v následujícím příkladu téže povahy.

82	JF: =to jsou stránky a:: nakonec jsem měl ještě
83	ňákou (.) něco k platónovi a: vlastně k nějakému
84	[stán]ku na fakultě asi tak
85	JP: [dobře]
86	DP: dobře
87	AN: =a já chci akorát ee jenom k tý miss a
88	jarmarku (.) něco

(Př. 8)(Příloha 3)

V tomto příkladu (Př. 8) přebírá repliku AN, aby byl ale příklad zřejmý, je potřeba nejdříve rozebrat ukončení předchozího tématu. Nejdříve ukončuje předchozí téma JF pomocí *asi tak* (Př. 8). Toto ukončení DP akceptuje pomocí repliky *dobře* (Př. 8); tím coby moderátor s tímto ukončením souhlasí a dává prostor pro další zavedení podtématu. Zavedení provádí AN, snaží se co nejrychleji vstoupit do rozhovoru: *=a* (Př. 8), aby nikdo nevstoupil do rozhovoru rychleji než ona. Sdělení v replice opět zahajuje pomocí osobního zájmena *já* (Př. 8).

12	DP: máte s tím někdo jinej nákej problém? (..)
13	chcete do toho programu něco doplnit, (...)
14	KV: já jen asi do toho bodu ples bych dala něco
15	takovýho jako že bysme ho mohli zhodnotit i nějak
16	lidsky ne jenom finanční bilanci

(Př. 9)(Příloha 4)

V tomto příkladu (Př. 9) opět DP provádí pobídku k doplnění programu: *chcete do toho programu něco doplnit,* (Př. 9), a to včetně pauz (Př. 9), které umožňují ostatním mluvčím vstoupit do rozhovoru.

KV této pauzy využívá (Př. 9), aby zavedla svoje podtéma: *já jen asi do toho bodu ples bych dala něco takovýho jako že bysme ho mohli zhodnotit i nějak lidsky ne jenom finanční bilanci* (Př. 9), opět repliku zahajuje pomocí *já* (Př. 9).

22	DP: jo ještě, chce mě někdo překvapit nějakým
23	výr- významným různým
24	((smích))
25	AN: <ale>>jako chtěla bych to dát někam dopředu
26	protože musím vdejit< na sněm a chtěla jsem se
27	jenom zeptat jestli má někdo jako by
28	[indi]viduální ňákou potřebu někoho volit do ksk
29	

(Př. 10)(Příloha 4)

Zde se jedná o případ, kdy DP iniciuje zavedení tématu: *jo ještě, chce mě někdo překvapit nějakým výr- významným různým* (Př. 10). Slova se

ujímá AN, a to za stejné situace jako v příkladu 8(Př. 8), ale k převzetí slova využívá jinou spojku: <ale> (Př. 10), nejistotu z přebírání slova vyjadřuje rychlostí řečené repliky: <ale>>jako chtěla bych to dát někam dopředu protože musím vdejit< (Př. 10), zatímco úvodní spojku vyslovuje hodně pomalu, pokračuje velmi rychlým artikulačním tempem, zřejmě aby nebyla přerušena jiným mluvčím, je to tedy jediný ze čtyř příkladů stejné komunikační situace, kdy mluvčí při zavádění tématu využívá také tempa řeči.

Vedle případů pobídek ze strany DP týkajících se doplnění programu činí DP během schůze také sérii dalších, ostatně jeden z důležitých úkolů schůze je rozdělovat si agendu a zajišťovat plnění nejrůznějších úkolů, takže pobídky tvoří důležitou součást zasedání. Dále se tedy věnuji reakci členů SR na tyto pobídky.

06	zde nemáme tajemnici (.) kdo je schopen se z toh-
07	se toho zhostit,
08	JP: kdo umí psát rychle?

(Př. 11)(Příloha 3)

Rozbor repliky DP je proveden v příkladu 6, zde ale zkoumám repliku, kterou JP na pobídku DP navazuje. JP provádí jakousi transformaci otázky DP kdo umí psát rychle?(Př. 11), pomocí odpovědi na tuto dílčí otázku chce získat odpověď na otázku pokládanou předsedou.

107	nikdo takže sedum nula nula? (.) termín další
108	schůze (.) ještě jednu schůzi potřebujeme před
109	eeee valnou hromadou ee to znamená kdy si jí
110	dáme?
111	AN: valná hromada je-

(Př. 12)(Příloha 3)

V tomto případě (Př. 12) se uplatňuje stejný princip jako v předchozím (Př. 11). Na pobídku DP (Př. 12) reaguje tentokrát AN položením dílčí otázky, která má pomoci navést na správnou odpověď (Př. 12).

85	DP: za- za- zapíšeme mu to do diáře (.) tak jo
86	kdy(.)kdy hh máte čas
87	XX: ( )

88	JP: termín schůze:↑
89	DP: vo tom se tedka deme <u>bavit</u>
90	SM: ted' ji[ří]
91	XX: [asi před zkouškovým ne]
92	JP: [já bych navrhoval dva] až tři týdny
93	hhh možná za dva týdny protože to dneska bude- já
94	si myslím že je potřeba se pobavit vo (.)
95	principiálních v otázce ještě ješ principiálních
96	[(.)] v otázce-[kách ke] kterým prostě
97	SM:°[já nevím] [za tři týdny patnáctého mám-]°
98	JP: jako =hh dneska to bude hrozný protože my
99	jako dneska některý vodejdem někam pryč jo: na
100	uniji ( )-

(Př. 13)(Příloha 4)

Odlišným případem je (Př. 13), kde JP nerozvíjí repliku DP, ale znovu ji opakuje `termín schůze:↑` (Př. 13). Jeden z možných důvodů této repliky je pozdní příchod JP, a důvodem vyřčení je tedy pouze ujištění se o aktuálním tématu, (viz níže). Druhým, stejně pravděpodobným důvodem ale může být snaha JP co nejdříve po nastolení tématu předsedou vstoupit do rozhovoru, aby snáze získával rozhodující slovo.

Z další výpovědi JP je patrné, že se snaží dosáhnout všeobecně nepopulárního výsledku, jímž je určení dalšího data schůze v co nejbližším termínu. Pro důvod tohoto zvolení včasného termínu argumentuje zavedením tématu, který je všeobecně vnímán jako problematický: je potřeba se pobavit vo (.) principiálních v otázce (Př. 13). Odtud tedy plyne snaha o promyšlenou komunikační strategii.

6.2.3.2 Zavádění podtématu jiným členem SR bez pobídky

Zavedení nového podtématu členem SR bez předchozího pobídnutí předsedou je ve studovaných datech poměrně výjimečný případ. Zřejmě také proto, že z hlediska jednacího řádu organizace je tento typ řečového chování nepřipustný. Možná i proto se tohoto prohřešku dopouštějí pouze ti studentští radní, kteří už

v instituci působí delší dobu, zpravidla několik let. V případě JP, který tento způsob vstupování do rozhovoru využívá nejčastěji, lze dokonce mluvit o silné vazbě na předsedu DP (kamarádství) a také silné vazbě k organizaci, neboť JP byl předsedou SR před DP.

50	DP: = <u>poslouchej</u> (.) <u>tak</u> omluveni tedy eee
51	z radních jsou ee pavel kroupa a silvie
52	mitlenerová, z revizních komisařů eee iva
53	ďoubalová
54	JP: a zbytek se ti neomlouval?

(Př. 14)(Příloha 3)

V tomto příkladu (Př. 14) DP diktuje zapisovatelce členy SR, kteří se omluvili ze zasedání (Př. 17). Nato JP vstupuje do rozhovoru s podtématem Neomluvení členové ze schůze: a zbytek se ti neomlouval? (Př. 14), 54), přitom mnohem standardnější by bylo, aby neomluvené členy SR diktoval DP zapisovatelce bez jakéhokoli vyzvání či narážky. JP tedy této repliky využívá, aby zahájil debatu na téma neomluvení členové SR.

Z rozboru uvedených příkladů je patrné, že zavádění podtémat do rozhovoru v rámci prvního bodu schůze má svá četná pravidla a komunikační vzorce, kterých mluvčí pravidelně využívají. Ze strany předsedy je to nízká syntaktická začleněnost bodů, které se na schůzích pravidelně opakují, u dalších členů SR je to poměrně vysoká míra organizovanosti při vstupování do tématu.

6.3 Zavádění témat do rozhovoru podmíněných situačním jevem

Samostatným jevem v rámci zavádění témat se jeví zavedení tématu podmíněné situačním jevem. Tento jev zevrubně popisuje Zeman (2013); viz také výše v této práci. V rámci této práce stojí situační jevy ve zvláštní pozici, protože mají jiné vlastnosti než dříve studované varianty zavádění témat do rozhovoru. První jejich specifikum je, že mohou nastat kdykoli, a nejsou tedy předvídatelné vzhledem ke struktuře programu. Za druhé výrazně dominují v rozhovoru, a to takřka bezprostředně poté, co nastávají. Pro studované prostředí jsou konkrétně typickými situačními jevy příchod či odchod někoho z radních, tedy studentů, kteří by v době

zasedání měli být zasedání po celou dobu přítomni, dále to může být vyzvánějíci telefon. Pro institucionální prostředí je dalším výhradním situačním jevem provádění zápisu. Zapisovatelka má v průběhu schůze výsadní postavení, protože potřebuje získávat informace pro zápis v co nejpřesnějším a nejúplnějším znění. Je také běžné, že se kvůli zápisu může zasedání pozastavit a všichni čekají, dokud zapisovatelka vše potřebné nezaznamená. U zvláště důležitých událostí, jako je volba člena SR do nějaké funkce, se přesné formulace dokonce diktují.

6.3.1 Pozdní příchody

Běžným situačním jevem v rámci SR je pozdní příchod některého z radních. Tento nestandardní vstup do zasedací místnosti vždy nějakou měrou ovlivní tematickou organizaci právě probíhajícího rozhovoru. V této podkapitole jsou uvedeny dva příklady (Př. 15) a (Př. 16) zavádění nového tématu způsobeného „vpádem“ nově příchozího.

171	DP: [ta::k eh] es ef servis((SF Servis ¹⁰))
172	KV: [ještě vod starý]
173	JP: °a:ch jo° ((smích)) teď to přijde
174	DP: společnost s ručení omezeným e::: většina
175	z vás e:: co tady pozoruji ((nově příchozí VD))
176	buď zdráv [zapiš]
177	KV: a[hoj]
178	DP: si vaška do prezence
179	KV: jo
180	DP: eee (.) vašku, ty si zapíšeš že v pondělí
181	prvního desátý od devatenácti nula nula je
182	poslední schůze studentské rady v tomto funkčním
183	období
184	KV: a běda jak ne
185	DP: a nyní přecházíme k bodu číslo dva, klára ti
186	dá program
187	XX: =asi bys měl jít [(ke mně)]
188	DP: [který]mž je eee es ef

¹⁰ Název společnosti, kterou SR v té době vlastnila.

189	<u>servis</u> většina z vás ee jak tak koukám ee tady
190	byla na zasedání komisí (.) které jsme měli
191	<u>v srpnu</u>

(Př. 15)(Příloha 3)

DP v (Př. 15) zavádí nové hlavní téma debaty (Př. 15). Činí tak klasickým deklarativním způsobem, analogicky k zavedení prvního tématu. Do úvodu nového tématu ale vstupuje VD svým příchodem (Př. 15). Na nahrávce není slyšet hlas VD, dokonce je pravděpodobné, že vůbec nepromluvil, aby nenarušoval plynulost zasedání. Přesto DP, coby předsedající schůze a v té době také držitel slova, okamžitě přerušuje dané téma a věnuje se nově přichozímu.

Jako změnu orientace mluvčího na nově přichozího jde považovat část repliky buď zdráv (Př. 15), což pro ostatní mluvčí též signalizuje tento přechod. KV této změny komunikační situace také využívá a VD zdraví: a[hoj] (Př. 15). DP pak soustavou systematických kroků poskytuje VD všechny informace, které považuje v dané chvíli pro nově přichozího za podstatné – kdy bude další schůze, distribuci programu, zapsání do zápisu a aktuální téma zasedání, tak aby mohl pokračovat přesně v místě programu, kde jednání přestalo před vyrušením nově přichozím (Př. 15). Toto navrácení se k původnímu řeší DP velice elegantním způsobem: a nyní přecházíme k bodu číslo dva (Př. 15), a to pomocí upozornění VD na právě probíhající téma. Zároveň DP využívá množného čísla, aby upoutal pozornost i ostatních zasedajících

[který]mž je eee es ef servis většina z vás (Př. 15) DP v této části repliky plynule přechází k oslovení všech přítomných. Po celou dobu „usazování“ nově přichozího má DP slovo, které zcela systematicky využívá k co nejplynulejšímu navrácení se k původnímu tématu.

Druhým případem přerušování zasedání příchodem dalšího člena SR je následující příklad.

74	DP: <u>nula</u> kdo se zdrže:l pilip se nepočítá zrovna
75	přišel
76	((smích))
77	SM: osm nás je (nula sedm)

78	DP: osum nula nula (..) tak (..)
79	hhh termín desáté schůze a svolání valné hromady
80	es ef servis (SF Servis) spol es er o: (s.r.o.)
81	SM: no není tam
82	DP: bohužel tady nemáme kolegu šmída který je pro
83	toto podstatný že ho- prostě mu to naordinujem
84	SM: =no není ta jiří ((JP nakukuje na balkon))
85	DP: za- za- zapíšeme mu to do diáře (.) tak jo
86	kdy(.)kdy hh máte čas
87	XX: ( )
88	JP: termín schůze:↑
89	DP: vo tom se tedka deme <u>bavit</u>
90	SM: teď ji[ří]

(Př. 16)(Příloha 4)

Tento příklad (Př. 16) situačního přerušení je mnohem méně přehledný než předchozí případ (Př. 15), příchozím je v tomto případě JP. Jediná známka toho, že DP (opět v tu dobu mající slovo) příchod JP zaznamenal, je dán formulací *pilip se nepočítá zrovna přišel* (Př. 16). Zde jej ale DP přímo neoslovuje, pouze o něm mluví ve třetí osobě, nedochází zde tedy ani na pozdrav nově příchozího.

Předsedající DP dále pokračuje ve vedení schůze, a to zavedením dalšího podtématu v rámci bodu ÚVOD standardním způsobem (Př. 16) – činí tak klasicky deklarativně (viz popis výše). Přestože DP zavádí podtéma termín další schůze velice zřejmým způsobem a přestože dokonce využívá klasickou formulaci s tím spojenou *tak jo kdy (.) kdy hh máte čas* (Př. 16), není to JP dle následující repliky zřejmé – JP se přímo zeptá, jestli se teď bude mluvit o termínu příští schůze (Př. 16). Tím ale dochází k přerušení plynulosti a nastává odchýlení od tématu. DP (Př. 16) i SM (Př. 16) JP na otázku odpovídají, z nahrávky je ale patrné, že oba mluvčí – SM i DP přerušení způsobené JP ruší, nevyhovuje jim. Zdá se tedy, že akceptují nově příchozího mnohem méně než v předchozím příkladu (Př. 15).

Z dalšího vývoje hovoru ale vyplývá, že JP má ambici mít dominantní slovo v rámci diskuze o podbodu Termín další schůze (viz příklad 13 v podkapitole zavádění podtématu). Takže ze strany JP může být daná replika (Př. 16) spíše přípravnou replikou k přebrání slova.

6.3.2 Uvedení informace do zápisu

Jako další z možných situačních jevů označuji poznámku do zápisu. Jak uvádím už v úvodu této podkapitoly, je to situační jev, který je pro institucionální prostředí hodně typický a má své opodstatnění, protože zápisy ze schůze jsou pro fungování organizace velice důležitá věc. Vedle informačního charakteru například pro nepřítomné členy SR a veřejnost také znamenají závazky pro zasedající a některé zápisy se využívají pro komunikaci se státními úřady. I proto je pořízení kvalitního zápisu přikládána taková důležitost.

Zavádění tématu v této souvislosti lze označit jako velice dominantní (viz důležitost zápisu výše). Na následujících řádcích uvádím dva příklady, které toto dokládají. V každém z příkladů vystupuje jiná zapisující, což je důležité si pro jejich správné čtení uvědomit.

První příklad (Př. 17) se věnuje zavedení požadavku na úpravu programu předsedou, je pouze krátký a jedná se o výňatek z příkladu (Př. 15).

174	DP: společnost s ručení omezeným e::: většina
175	z vás e::: co tady pozoruji ((nově příchozí VD))
176	buď zdráv [zapiš]
177	KV: a[hoj]
178	DP: si vaška do prezence
179	KV: jo
180	DP: eee (.) vašku, ty si zapíšeš že v pondělí

(Př. 17)(Příloha 3)

Předseda autoritativně zavádí téma zápis v replice buď zdráv [zapiš]si vaška do prezence (Př. 17), nechává zapisovatelku KV, ať mu odpoví jo (Př. 17), čímž je téma týkající se zápisu vyčerpáno a DP v další replice znovu mění téma obrácením se v hovoru na nově příchozího VD (Př. 17). Tento případ situačně podmíněného zavedení tématu z důvodu doplnění zápisu je tedy velice krátký a konzistentní narozdíl od druhého příkladu:

36	DP: =tak to dáme eee tak todleto dáme hnedka na
37	začátku eee ee po po ee po schválení tý

38	konzultační skupiny ještě tento dotaz jako vsuvku
39	SM: počkej počkej takže bod číslo šest (je) jako
40	bod číslo dva, jo?
41	DP: ne: [ne n]apiš si tam samostatnej bod sněm
42	suuk eeeee
43	XX: [bod -lo pět] ((míněno číslo))
44	SM: = ale na to neptám já sem se neptala na to
45	předtim
46	DP: =bod
47	SM: =protože
48	DP: = čí[slo pět bod číslo dva] a posuneš
49	IĎ: [pětka za dvojku]
50	SM: >protože tady máš<<dvakrát trojku> a je to
51	úplně celý
52	DP: no tak si vo:- vo- <u>posuň</u> (...) to snad chápeš
53	@ a nebo tomu dej tři a: a tři bé@ (..) tak
54	XX: ( )
55	DP: ještě někdo chce to doto programu něco

(Př. 18)(Příloha 4)

V tomto případě má funkci zapisovatelky SM. K provedení zápisu ze schůze využívá program, který edituje. V příkladu (Př. 18) DP mluví o změnách, která se provedou v programu na základě uvedených připomínek. Vlastní téma zápis programu jako téma rozhovoru zavádí až zapisovatelka SM, a to sémanticky specifickým počkej počkej takže (Př. 18). Žádost SM o zpomalení rozhovoru přímo odpovídá situačnímu jevu – snaha zachytit přítomný okamžik, tomu ale musí být dán patřičný prostor.

Zapisovatelka se dále vyhrazuje vůči zmatečnému číslování sdíleného programu schůze (Př. 18), na což jí DP odpovídá poměrně direktivně no tak si vo:- vo- posuň (...) (Př. 18) a poměrně spatra to snad chápeš (Př. 18). Z uvedeného též vysvítá, že DP příliš nesouhlasí s důvodem vzniklého situačního přerušení. DP ukončuje téma popichováním zapisovatelky, mluvením se smíchem posiluje marginálnost problému SM @ a nebo tomu dej tři a: a tři bé@

(Př. 18), následně se DP vrací k původnímu projednávanému podbodů schůze – Program (Př. 18).

6.3.3 Telefonáty

Dalším případem situačního přerušení je zvonící telefon. Tento druh přerušení je mnohem méně častý než pozdní příchody, zasedající dbají na to, aby měli mobilní telefony během zasedání ztlumené a nerušili ostatní. Naléhavé věci pak vyřizují o přestávkách. Pokud přímo během telefonování probíhá hovor, což je skutečně výjimečné, jde zpravidla o telefon s někým z pozdě příchozích, na jehož základě se případně upravuje program – u některých témat existuje klíčový mluvčí, který za danou věc odpovídá/má ji na starost.

Následující případ situačního přerušení telefonátem je velmi ojedinělý, pro úplnost jej zařazují.

35	DP: do té doby než odejde aaa kdy ji převezme
36	milosť
37	MB: no hele já musím na chvílku si odskočit
38	((drží mobilní telefon a dívá se na displej))
39	((hlasitý smích))
40	MB: ne fakt se omlouvám
41	KV: to přece nemyslíte vážně,
42	JP: ty vole mně někdo volá, já se omlouvám ((sahá
43	po kapse))
44	((smích))
45	DP: sedte ((zlostně))normálně jinak
46	MB: no: nesmím nemůžu ahoj ((do telefonu)) dobrý
47	MH: přivaž si je davide ((smích))
48	DP: <u>sedni</u>
49	JP: máme tu ( )
50	DP: = <u>poslouchej</u> (.) <u>tak</u> omluveni tedy eee
51	z radních jsou ee pavel kroupa a silvie
52	mitlenerová, z revizních komisařů eee iva

53	d'oubalová
----	------------

(Př. 19)(Příloha 3)

(Př. 19) začíná standardně probíhající promluvou na téma, kdo provede zápis ze schůze (viz transkript v Příloze 3). Nikomu ze zasedajících se ale do této nepříjemné technické nechtě, takže řešení otázky z hlediska průběhu zasedání nedůležité trvá nepřiměřeně dlouho.

Příklad začíná ve fázi rekapitulace výsledného řešení předsedajícím (Př. 19). kdy ji převezme miloš (Př. 19). Touto částí repliky se snaží DP dosáhnout odsouhlasení postupu od MB, aby mohlo začít standardní zasedání. MB ale toto místo – relevantní z hlediska střídání mluvčích – využije k zavedení jiného tématu, jímž je jeho krátkodobý odchod za účelem telefonování (Př. 19).

Další vývoj příkladu ukazuje, že klíčové není vlastní přijetí telefonického hovoru, ale dosažení v komunikaci takové pozice, která by přijetí telefonu umožňovala. To dokládá také stejná žádost od JP (Př. 19), jedná se spíše o vyjednávání a umožnění naplnění podstaty situačního jevu, jde tedy o získání povolení zdvihnout telefon. Zatímco v předchozích případech šlo o řešení již vzniklé situace.

Hned ze dvou výskytů (Př. 19) je zřejmé, že mluvčí, kteří se uvolňují za účelem telefonování, to považují za něco nestandardního a hodného omluvy. Žádost obou mluvčích ale není členy SR akceptována, viz KV a její replika *to přece nemyslíte vážně*, (Př. 19) a také reakce DP, ten začne mluvit dokonce velmi důrazně a v imperativech: sedni (Př. 19) a poslouchej (Př. 19). DP dále rovnou navazuje zaváděním nového tématu (Př. 19). Toto situační přerušení tedy bylo potlačeno moderátorem z moci jeho pevné pozice, poměrně radikálním způsobem a za pomoci zavedení dalšího tématu.

7. Závěr

V uvedené práci jsem se zabývala způsoby zavádění témat do rozhovoru v institucionálním prostředí. Ze zkoumaných dat – nahrávky pracovních schůzek Studentské rady Studentského fondu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (dále jen SR) – jsem zjistila, že interagování členů je silně podmíněno osobou předsedy/moderátora, který zasedání velice výrazně koriguje dle předem zveřejněného programu schůze.

Všichni mluvčí dodržují formální sevřenost zasedání, jehož průběh je definován v Jednacím řádu organizace. Případy, které by vedly k překročení těchto pravidel, se objevují výjimečně a jsou podmíněny situačními jevy, takže pro tato překročení existuje objektivní příčina. Těmito situačními jevy jsou pozdní příchody některého ze členů SR, zvonící telefon a uvádění informace do zápisu ze schůze.

Jediné zřejmé překročení pravidel, které se v datech objevilo, je ze strany bývalého předsedy SR, který v době zasedání působil už jen jako řadový člen, jeho chování tedy vysvětluje exkluzivitou jeho postavení v rámci SR.

Ve valné většině z 19 studovaných příkladů ale všichni mluvčí zavádějí nová témata na základě stanoveného systému komunikace – ve chvíli, kdy jim k tomu dá předseda organizace zřejmou pobídkou prostor. Způsobům provádění těchto pobídek jsem se v práci též věnovala.

Jediná oblast zavádění témat, která se v datech též objevuje, ale které se v této práci nevěnuji, je zřetězování podtémat v rámci debaty na určité téma, neboť se jedná o velmi komplexní téma, které by svým rozsahem vyžadovalo samostatnou práci.

Seznam literatury

- [1] ARMINEN, Ilkka. *Institutional interaction: studies of talk at work*. Aldershot: Ashgate, 2005, xv, 269 s. ISBN 0-7546-4285-2.
- [2] AUER, Peter. *Jazyková interakce*. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2014, 305 s. ISBN 978-80-7422-268-9.
- [3] BROWN, Gillian a George YULE. *Discourse analysis*. 1st publ. 1983, 1989 (Pt97/213), 18th print 2008 (MJC2008/114). Cambridge: Cambridge University Press, 2008, 288 s. ISBN 0-521-28475-91.
- [4] BUBLITZ, Wolfram. *Supportive fellow-speakers and cooperative conversations: discourse topics and topical actions, participant roles and 'recipient action' in a particular type of everyday conversation* [online]. Amsterdam: J. Benjamins Pub. Co., 1988, xii, 308 p.
- [5] DREW, Paul a John HERITAGE. *Talk at work: interaction in institutional settings*. Cambridge: Cambridge University Press, 1992, x, 580 s. ISBN 0-521-37489-8.
- [6] FORD, Cecilia E. *Women speaking up: getting and using turns in workplace meetings*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2008, xi, 202 s. ISBN 978-1-4039-8722-8.
- [7] HAVE, Paul ten. *Doing conversation analysis: a practical guide*. Repr. London: Sage Publications, 2006, viii, 240 s. ISBN 0-7619-5586-0.
- [8] HERITAGE, John a Steven CLAYMAN. *Talk in action: interactions, identities, and institutions*. Malden: Wiley-Blackwell, 2010, 312 s. ISBN 978-1-4051-8550-9.
- [9] HOFFMANNOVÁ, Jana a Olga MÜLLEROVÁ. *Jak vedeme dialog s institucemi*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2000, 188 s. ISBN 80-200-0446-7.
- [10] JENKS, Christopher Joseph. *Transcribing Talk and Interaction: issues in the representation of communication data*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, c2011, 120 s. ISBN 978-90-272-1184-2.
- [11] Kaderka, P. – Svobodová, Z. (2006): Jak přepisovat audiovizuální záznam rozhovoru? Manuál pro přepisovatele televizních diskusních pořadů. *Jazykovědné aktuality*, 43 (3/4), s. 18–51.
- [12] Psathas, G, T. Anderson (1990) 'The 'practices' of transcription in conversation analysis', *Semiotica* 78 (1990): 75-99

- [13] Pomerantz, A. & Fehr, B.J. (1997) *Conversation Analysis: An Approach to the Study of Social Action as Sense Making Practices*. In van Dijk, T. A. (Ed) *Discourse as Social Interaction*. London: Sage Publications, 64-91.
- [14] Schegloff, E.A. (1968) 'Sequencing in conversational openings', *American Anthropologist* 70: 1075-95 (reprinted in: J.J. Gumperz & D. Hymes, eds, *Directions in sociolinguistics: the ethnography of communication*. New York: Rinehart & Winston 346-80)
- [15] SIDNELL, Jack. *Conversation analysis: an introduction*. Chichester: Wiley-Blackwell, 2010, x, 283 s. ISBN 978-1-4051-5900-5.
- [16] SWANN, Joan. *A dictionary of sociolinguistics*. 1st published. Tuscaloosa: University of Alabama Press, c2004, x, 368 s. ISBN 9780817350970.
- [17] ZEMAN, Jiří. *Verbální a neverbální prostředky v komunikaci mládeže*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. 157 s. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-334-5.

Příloha 1 - Transkripční manuál

[nevím]	simultánně pronesené pasáže
[v té]	
=	okamžité navázání na repliku partnera
<u>zase</u>	zdůraznění slabiky/slova
a:le:	protažení hlásky
e ee eee eh ehm em	hezitační a responzní zvuky
hm mhm ehe e-e	
(.)	krátká pauza
(..)	delší pauza
(...)	dlouhá pauza
(0.2)	Čas pauzy
?	vysoké stoupnutí hlasu
,	mírné stoupnutí hlasu
.	klesnutí hlasu
mon-	nedokončení slova
@uhodil@	pasáž pronesená se smíchem
(ale)	Předpokládaný, ne dobře srozumitelný výraz
( )	nesrozumitelný výraz
((smích))	komentář přepisovatele
NAHLAS	Proneseno nahlas oproti ostatnímu
°potichu°	Proneseno potichu oproti ostatnímu
<pomalů>	Pomalů pronesená promluva
>rychle<	Rychle pronesená promluva

Příloha 2 – Program schůze

Program 4. schůze SR 7.1.2013 od 19:00 hod.

2. Úvod

- schválení programu
- schválení zápisu z 3. schůze SR 3.12.2012
- termín další schůze

3. SF servis, spol. s r. o.

- stav, rozhodnutí o převodu, alternativy?

3. Zprávy pracovních skupin

- plesová
- komunikační – dopis katedrám, SKS, web
- kulturní
- akademická

4. Palach

- příprava akcí palachovského týdne

5. Den otevřených dveří

- rozpis

6. Noc univerzit

- termín, koncept, příprava

7. Různé

-
- návrh stanov SUUK
- různé

Příloha 3

DATUM: 3.9.2012

ÚČASTNÍCI:

DP = David Pavlorek, předseda;

JP = Jiří Pilip, místopředseda;

AN = Andrea Němcová, řadová členka;

KV = Klára Vaníčková, hospodářka;

MB = Miloš Bělohlávek, řadový člen;

LP = Libor Procházka, revizní komisař;

MH = Markéta Havelková, bývalá členka;

JŠ = Jakub Šmíd, bývalý člen;

VD = Václav, Dostál, řadový člen;

01	DP: tak jo. (.) tak vážení přátelé já vás tady
02	vítám na dvanácté schůzi studentské rady (..)
03	v tomto funkčním období (.) eee nejdřív (.)než
04	přistoupíme k obligádnímu programu tak (.)
05	požádám někoho o to, aby provedl zá:pis. jelikož
06	zde nemáme tajemnici (.) kdo je schopen se z toh-
07	se toho zhostit,
08	JP: kdo umí psát rychle?
09	AN: a má počítač asi
10	DP: eee nemusí mít nutně počítač je potřeba <aby
11	to převedl do počítače> když se když by ses
12	hlásila
13	KV: já bych ráda odešla ve čtvrt na devět (.)
14	přiznávám

15	MB: já to od ní pak vemu
16	((hlasitý smích))
17	XX: takže miloš
18	JP: <takže miloš>
19	DP: dobře? éééé
20	KV: =ty seš <u>sketa</u> @úplně@
21	((hlasitý smích v pozadí))
22	JP: miloš
23	XX: ( )
24	DP: <u>cože</u> ,
25	XX: během třiceti vteřin jsem tady
26	LP: prosim tě předej
27	JP: jo jo jo
28	DP: tak ale děej ((tišeji)) dobře te[da] máme
29	teda tady shodu na
30	AN: [raz]
31	DP: tom
32	AN: =dva
33	DP: že klára bude za- zapisovat do té-
34	MB: <=já jsem pro>
35	DP: do té doby než odejde aaa kdy ji převezme
36	miloš
37	MB: no hele já musím na chvílku si odskočit
38	((drží mobilní telefon a dívá se na displej))
39	((hlasitý smích))
40	MB: ne fakt se omlouvám

41 KV: to přece nemyslíte vážně,
42 JP: ty vole mně někdo volá, já se omlouvám ((sahá
43 po kapse))
44 ((smích))
45 DP: sed'te ((zlostně)) normálně jinak
46 MB: no: nesmim nemůžu ahoj ((do telefonu)) dobrý
47 MH: přivaž si je davide ((smích))
48 DP: sedni
49 JP: máme tu ( )
50 DP: =poslouchej (.) tak omluveni tedy eee
51 z radních jsou ee pavel kroupa a silvie
52 mitlenerová, z revizních komisařů eee iva
53 d'oubalová
54 JP: a zbytek se ti neomlouval?
55 DP: zbytek eee není omluven (.) vašek dostál
56 pouze že dorazí později
57 JŠ °=a míša přijde pozdějc (.) taky°
58 DP: aaa:
59 JP: =pozdějc tak to máme [tři]
60 DP: [zdá se] e a pak si tam
61 e-exemplárně případně doplním jestli je někdo
62 neomluven
63 MB: °kdo tu ještě není?°
64 DP: tak a teď tedy eee program, všichni ho máte
65 doufám před sebou nebo jste ho viděli takže já se
66 vás zeptám jestli chce někdo něco doplnit (...)

67	do hlavních bodů případně do různého
68	JF: h:: já budu mít určitě nějaké to různé co
69	j jsme řešili na komisích takže: to aspo-
70	JP: =jo.
71	DP: dobře, eee tak jenom mmm nastínění
72	JF: =a ještě jeden bod
73	DP: =spíš tak jako abych moh čekat jak- (.) moc
74	nás to zatíží
75	JF: jojo bude tam to oživení fakulty, ty výstavy
76	(.) takže to už jsem sehnal a vlastně na
77	to [: ( ) fotografií] už se to může realizovat
78	DP: [hm dobře]
79	JF: <eee potom k propagaci> >to se vlastně může
80	řešit v propagaci< (..)
81	DP: =hmm
82	JF: =to jsou stránky a:: nakonec jsem měl ještě
83	ňákou (.) něco k platónovi a: vlastně k nějakému
84	[stán]ku na fakultě asi tak
85	JP: [dobře]
86	DP: dobře
87	AN: =a já chci akorát ee jenom k tý miss a
88	jarmarku (.) něco
89	DP: [eee s miss vesměs po]čítám
90	AN: [jenom jestli se chceme účastnit a tak]
91	DP: jarmark [eee dob]ře to si zapíšu eee my tady
92	AN: [já jenom ( )]my budeme mít

93	takoou drobnější ňáký zhodnocení činnosti
94	JP: =eh
95	DP: s jirkou a: jinak k těm základním bodům nebo
96	chceš (.) dobře eee jinak k tomu programu (..)
97	tak já ho dám tedy hlasovat kdo je pro schválení
98	tohoto programu s tím že čekáme že tedy jan bude
99	AN ((smích))
100	DP: tři čtyři pět šest sedm takže sedm pro (.)
101	kdo je proti, nikdo. kdo se zdržel nikdo sedm
102	nula nula (..) ee zápis z minulé schůze (..) eee
103	předpokládám, že jste ho vesměs četli (.) má
104	k tomu ještě někdo něco pokud ne tak tedy kdo je
105	pro schválení zápisu z minula? (.) jeden dva tři
106	čtyři pět šest sedm kdo je proti kdo se zdržel,
107	nikdo takže sedm nula nula? (.) termín další
108	schůze (.) ještě jednu schůzi potřebujeme před
109	eeee valnou hromadou ee to znamená kdy si jí
110	dáme?
111	AN: valná hromada je-
112	KV: někdy až budu mít kolej
113	PD:valná hromada je sedmnáctého [října]
114	AN: [sedmná]šlého
115	XX: před faustem dáme ne?
116	PD: no to určitě by měla být před faustem protože
117	faust je devátého října to jest eee v úterý
118	druhého týdne ee v říjnu, eee já rozumim tomu že

119	neeee- že nemáte rozvrhy a další věci nicméně
120	prostě bohužel se musíme jako orintovat
121	JP:=je to každý rok takže se nebojte toho no:
122	AN: nějak hnedka ze začátku
123	DP: chcete? chcete na začátku října nebo nebo: by
124	někdo preferoval konec září
125	JP: já bych to dal na začátku
126	LP: no kdy začíná výuka
127	MB:[třetího]
128	DP:[ee] výuka začíná třetího ne prvního října
129	AN: já preferu- já bych spíš radši jako říjen
130	nejsem jako
131	DP: dobře.
132	JP: já bych byl taky pro ten [ ]
133	DP: [čili] první tejden
134	v říjnu eee tak já eee počítejme s nějakýma
135	večerníma hodinama nebudeme si teďka říkat čas
136	orientačně (.) kdo by orientačně pondělí?
137	AN: mně je to jedno já jsem pro všechny dny
138	protože
139	KV: já [taky krom [pátku,]
140	DP: [jo tak jako průběž]ně jste tedy pro
141	všechny dny abych věděl tak jako jakej máme limit
142	((smích))
143	JP: no ( ) musí bejt přátelé nesmějte se
144	AN: dobře pondělí

145	DP: v pondělí dobře
146	JP: (hlasujte) levicí levicí přátele
147	DP: čtyři(.) úterý (..) dobře pondělí je lepší
148	(.) středa dobře čtyři (.) čtvrtek
149	AN: to je marný
150	DP: tři
151	KV: čtvrtek už ne.
152	DP: dobře? takže máme pondělí nebo středu eee
153	v tom případě já jsem pro pondělí, to si myslím
154	[že je ještě] relativně
155	JP: [>já jsem taky pro pondělí<]
156	DP: flexibilnější dobře takže eee můžeme dát buď
157	po skončení veškerý klasický výuce v sedum a nebo
158	předpokládaně většina lidí končí v půl to? takže
159	v šest
160	JP: v sedum
161	DP: v sedum
162	KV: v sedum
163	DP: =kdo je pro sedum v pondělí
164	KV: dejme tomu
165	DP: dobře z pondělníků všichni to znamená termín
166	třinácté schůze devatenáct nula nula pondělí
167	prvního desátý dvatisíce dvanáct
168	JP: a kdo přijde vo rok později dostane na prdel
169	LP: @už vod nový ale rady@
170	JP: ((smích))

171	DP: [ta::k ehh] es ef servis((SF Servis ¹¹))
172	KV: [ještě vod starý]
173	JP: °a:ch jo° ((smích)) teď to přijde
174	DP: společnost s ručení omezeným e::: většina
175	z vás e:: co tady pozoruji ((nově příchozí VD))
176	buď zdráv [zapiš]
177	KV: a[hoj]
178	DP: si vaška do prezence
179	KV: jo
180	DP: eee (.) vašku, ty si zapíšeš že v pondělí
181	prvního desátý od devatenácti nula nula je
182	poslední schůze studentské rady v tomto funkčním
183	období
184	KV: a běda jak ne
185	DP: a nyní přecházíme k bodu číslo dva, klára ti
186	dá program
187	XX: =asi bys měl jít [(ke mně)]
188	DP: [který]mž je eee es ef
189	<u>servis</u> většina z vás ee jak tak koukám ee tady
190	byla na zasedání komisí (.) které jsme měli
191	<u>v srpnu</u>

---

¹¹ Název společnosti, kterou SR v té době vlastnila.

Příloha 4

DATUM: 24.4.2012

ÚČASTNÍCI:

DP = David Pavlorek, předseda;

KV = Klára Vaníčková, hospodářka;

AN = Andrea Němcová, řadová členka;

SM = Silvie Mitlenerová, tajemnice;

IĎ = Iva Ďoubalová, revizní komisařka;

AA = host

01	DP: tak jo (..) eeeh. jsme usnášení schopní (.)
02	takže to zahájíme eee úvod. schválení pro- eee
03	programu. eee vzhledem k tomu (.) že >kdoví jak
04	se tady budou lidi trousit.< eee tak ee navrhuji
05	ten bod kterej je tady původně psanej jako
06	pátej(.) i s ohledem na kolegyni (.) která je
07	tady kvůli tomuto bo- bodu ee přesunout hned na
08	ten druhý a jinak ponechat stejné pořadí jako je
09	v programu(...)
10	XX: hmm (mně se to líbí)
11	((smích))
12	DP: máte s tím někdo jinej nákej problém? (..)
13	chcete do toho programu něco doplnit, (...)
14	KV: já jen asi do toho bodu ples bych dala něco

15	takovýho jako že bysme ho mohli zhodnotit i nějak
16	lidsky ne jenom finanční bilanci
17	((smích))
18	DP: <u>ano</u> (.) samozřej[mě rozumím]
19	SM: [musí přijít <u>pilip</u>]
20	DP:(.)ale eee [tak jo.]
21	IĎ: [jako dycky]
22	DP: jo ještě, chce mě někdo překvapit nějakým
23	výr- významným různým
24	((smích))
25	AN: <ale> >jako chtěla bych to dát někam dopředu
26	protože musím vdejit< na sněm a chtěla jsem se
27	jenom zeptat jestli má někdo jako by
28	[indi]viduální ňákou potřebu někoho volit
29	do ksk
30	XX: [vůbec]
31	PD: jjo.(...) tak
32	AN: <u>jak</u> o
33	DP: =ee
34	SM: tak taji se vodpoledne říkalo že to je podle
35	tebe
36	DP: =tak to dáme eee tak todleto dáme hnedka na
37	začátku eee ee po po ee po schválení tý
38	konzultační skupiny ještě tento dotaz jako vsuvku
39	SM: počkej počkej takže bod číslo šest (je) jako
40	bod číslo dva, jo?

41	DP: ne: [ne n]apiš si tam samostatnej bod sněm
42	suuk eeeee
43	XX: [bod -lo pět] ((míněno číslo))
44	SM: = ale na to neptám já sem se neptala na to
45	předtim
46	DP: =bod
47	SM: =protože
48	DP: = čí[slo pět bod číslo dva] a posuneš
49	IĎ: [pětka za dvojku]
50	SM: >protože tady máš< >dvakrát trojku< a je to
51	úplně celý
52	DP: no tak si vo:- vo- <u>posuň</u> (...) to snad chápeš
53	@ a nebo tomu dej tři a: a tři bé@ (..) tak
54	XX: ( )
55	DP: ještě někdo chce to doto programu něco
56	doplnit nebo něco (.) pokud ne tak dávám hlasovat
57	o schávelní programu(...) tři (.) šest(.) osum
58	osum pro, kdo je proti nikdo, kdo se zdržel,
59	nikdo.
60	XX: ( )
61	DP: osm nula nula
62	XX: jste úžasný
63	DP: =krása (.) schválení zápisu z projektové
64	schůze dvacátého prvního března dva tisíce
65	dvanáct (.) má k tomu někdo něco, co by tam chtěl
66	na poslední chvíli ještě změnit (.) ne:? což je

67	hezké tak dávám hlasovat o zápisu z osmé
68	v závorce projektové schůze studentské rady
69	z dvacátého prvního března dva tisíce dvanáct.
70	kdo je pro (..) tři šest osum. kdo je proti
71	počkej, ty jsi zároveň [pro a zároveň proti]
72	AN: [ježiš ne]
73	((smích))
74	DP: <u>nula</u> kdo se zdrže:l pilip se nepočítá zrovna
75	přišel
76	((smích))
77	SM: osm nás je (nula sedm)
78	DP: osum nula nula (..) tak (..)
79	hhh termín desáté schůze a svolání valné hromady
80	es ef servis (SF Servis) spol es er o: (s.r.o.)
81	SM: no není tam
82	DP: bohužel tady nemáme kolegu šmída který je pro
83	toto podstatný že ho- prostě mu to naordinujem
84	SM: =no není ta jiří ((JP nakukuje na balkon))
85	DP: za- za- zapíšeme mu to do diáře (.) tak jo
86	kdy(.)kdy hh máte čas
87	XX: ( )
88	JP: termín schůze:↑
89	DP: vo tom se tedka deme <u>bavit</u>
90	SM: ted' ji[ří]
91	XX: [asi před zkouškovým ne]
92	JP: [[já] bych navrhoval dva] až tři týdny

93	hhh možná za dva týdny protože to dneska bude- já
94	si myslím že je potřeba se pobavit vo(.)
95	princiálních v otázce ještě ješ principiálních
96	[(.)]votáz [kách ke] kterým prostě
97	SM:°[já nevím] [za tři týdny patnáctého mám-]°
98	JP: jako =hh dneska to bude hrozný protože my
99	jako dneska některý vodejdem někam pryč jo: na
100	uniji ( )-
101	DP: no hh hh prosím tě. posad' se, [a: radši si
102	vytáhni ten] diář
103	SM: °[nebo
104	šestnáctého pátý]°
105	JP: to je moc to je podle mě dlouho šenáctýho
106	pátý.
107	SM: to je tři m- tři týdny
108	JP: =to je konec semestru
109	SM: to je tři týdny jiří
110	XX: no:
111	JP: dobře ještě dřív co? počkejte já si taji
112	vyndám diář
113	SM: nevím co na tom brzo
114	XX: [( )]
115	DP: ano: prvního května na prvního máje [a
116	sejde]me se na střeláku
117	((smích))
118	SM: [no jo: to

119 jo:]
120 JP: jasně hele
121 SM: =tak devátýho ale proč musíme schůzi každých
122 čtrnáct dní
123 AN: ne šestnáctýho
124 SM: šestnáctýho mi taky přijde dobrý
125 JP: protože jsme zaprděnej spolek a nikdo vo nás
126 neví třeba kvůli tomu co?
127 SM: by[lo to někdy jinak?] vadí nám to? mně to
128 nevadí
129 JP: [já jako nakonec]
130 PD: ji:
131 JP: dobře žes to tady veřejně řekla
132 DP: posad' se prosim tě
133 JP: -aspoň vim co si myslíš, no to je jedno.
134 devátýho středa. přesně
135 DP: dobře
136 KV: a co ty úterky?
137 ID: stá[tní svátky] máš prvního osmýho
138 JP: [to jsou ty svátky]
139 KV: a tak v osum ((kňouravě))
140 JP: v osum? bezvadný
141 DP: [de] devátýho v osum kdo může devátýho
142 v osum, ((zasedající zvedají ruce))
143 AN: [°v osum°]
144 ID: snad můžu no:

145	AN: =°nechce se mi°
146	IĎ: =to taji budem do rána
147	DP: to vypadá dobře tak jo: ((zasedající
148	pokládají ruce))
149	DP: devátýho ((předsedající diktuje
150	zapisovatelce))
151	IĎ: já vás nemám ráda
152	DP: pátý ((předsedající diktuje zapisovatelce))
153	KV: děkuju [elšík tě má rád]
154	DP: [dvacet] nula nula ((předsedající
155	diktuje zapisovatelce))
156	IĎ: kdo?
157	DP: tak jo
158	IĎ: to je [nákej tvůj vyučující] ehm
159	DP: [schválení studijní ko]nzultační
160	[skupiny]
161	KV: [ehm]
162	DP: máme tady kolegyni, která je
163	AA: naprosto nepřipravená